

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25.— Din
za inozemstvo 40.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 3. marca.

O slovenski avtonomiji je zopet začel frazirati škofov list. Mesto da bi navedel, kako si predstavlja izgradbo tega postulat SLS in kakšno konkretno vsebino namerava go. Korošec in tovariši dati slovenski avtonomiji, se opleta «Slovenec» z naravnost perpleksnimi idejami ter žonglira z zamenjavanjem pojmov «avtonomija» in «samoprava».

Najbolj originalna je pač njegova razlaga svrhe slovenske avtonomije. «Naš narod spoštuje svojo vero, spoštuje svoj jezik, svoje običaje in svoje tradicije, ni kapitalističen, ampak je zelo socijalen, ker pusti vsakemu človeku živeti.» To je po «Slovenecu» vse, kar naš narod ima in kar si hoče z avtonomijo «ne samo ohraniti, ampak tudi razvijati.» Kakšna gorostasna utemeljitev avtonomističnega programa. Kako predrzna špekulacija na politično nezrelost! Ali so spoštovanje lastne vere, jezika, običajev, tradicije, socialni čut posebnosti slovenskega ljudstva? Ali niso to lastnosti vsakega naroda, ki so deloma celo tem bolj izražene, čim primitivnejši je?

Vprašanje državne ureditve nima seveda s temi problemi prav nič opraviti, ker je v prvi vrsti socialno in gospodarsko vprašanje. Tu je jedro problema, ki si ga pa klerikaleci ne upajo postaviti v diskusijo. Ali bo avtonomna Slovenija imela svojo gospodarsko politiko, svojo zaščitno carino, svoj davčni, svoj upravni, prometni sistem? Ali bodo slovenske tovarne, slovenski obrtniki, trgovci, ki vzdržujejo večje organizirano starejšo in izkušenešo znanjo konkurenco le, ker jim velika enotna država daje (četudi še v nezadostni meri) zaščito svoje enotne trgovinske in industrijske zaščitne politike ter odpira svoja prostrana tržišča, producirali in prodajali samo Slovence? Ali se bodo mogli spustiti izven svoje srečne avtonomne Slovenije v boj z nemško, avstrijsko, italijansko, francosko konkurenco? Ali menijo klerikaleci, da se da razmerje urediti tako, da bo na eni strani Slovenija imela svojo «samovoljo», na drugi strani pa bodo Jugoslaviji napram njej ostale vse dolžnosti, ki jih ima sedaj kot enotna država? Ali bo agrarna Srbija za avtonomno industrijsko Slovenijo nosila bremena zaščitnih carin?

Klerikaleci naj vprašajo slovenske prihodnje kroge — one namreč, ki znajo misliti in z bodočnostjo računati, naj predložijo in razložijo stvar slovenskemu delavstvu, katerega usoda je navezana na procvit slovenske industrije in obrti, in če bodo tam dobili odgovor, da je program samostojne Slovenije pravi in da je «avtonomija» vredna, da se jo plača z gospodarskim naporom, — potem bo problem postavljen na drugo osnovo in bo mogoče o njem otvoriti novo diskusijo.

Ze smo se dotaknili tudi socialnega jedra klerikalnega avtonomističnega vprašanja. Naj dodamo še vprašanje, kako si predstavljajo klerikaleci v svoji «avtonomiji» bodočnost slovenske inteligence! Kam bodo šli absolutni naših srednjih šol, kam absolutni ljubljanske univerze? Ze danes v Sloveniji kmalu ne bo več kruha za akademsko izobražene. Klerikalna avtonomija znači pogin ljubljanske univerze.

Samo «Slovenec» je sposoben brez srca tretirati vprašanje klerikalne avtonomije na način ignorantskega domisljaveca in vseznalca. To dokazuje zlasti njegova izvajanja o tem, kako je Anglija priznala samoupravni princip s tem, da je «dala vsem dominionom državne pravice», ali pa njegova izvajanja o tem, da je «vignila avtonomistični princip na najvišjo stopinjo — Rusija». «Slovenec» na vč, da je priznala Anglija samoupravo svojim dominionom samo v toliko, v kolikor odločujejo v njej Angleži. Tudi Indija ima svojo samoupravo, tola tako, da jo samo Angleži upravljajo. Indijci nimajo nobene besede in jo bodo dobili bržkone šele takrat, ko bodo prišli medne radičeveci a svojimi tamburškim zbori, kakor jim je to lani obljubil v «Sloboodnem domu» hrvatski Ghandi gosp. Stina Radič. Kakšno avtonomijo ali samoupravo ali samovoljo pa ima ruski narod? Ali ne odločuje samo par tisoč boljševikov? Ali naj bo mogoče sovjetska diktatura vzor? Nihče ni nikdar bolj pogazil avtonomističnega principa kakor so ga ruski sovjeti! Klor boljševik, je brezpraven in na stotisoče neboljševikov je padlo v Rusiji pol rabeljsko roko.

Samouprava in samovolja ljudstva je pri nas dovolj zanimčena z ustavi, po kateri je naša država parlamentarna monarhija z Narodno skupščino, izvoljeno s splošno in enako volilno pravico in z oblastnimi in okrajnimi skupščinami ter odbori, katerih kompetenca je v marsičem večja nego pri starih

Rekonstrukcija vlade Narodnega bloka

IZVRŠILA SE BO PO DOGOVORU OBEH KOALIRANIH STRANK. — PAŠIČ O ENOTNI TAKTIKI NARODNEGA BLOKA. — DANASJNE VAŽNE SEJE VLADNIH KLUBOV.

Beograd, 3. marca. p. Tekom današnjega dneva se je vršilo med posameznimi ministri obeh koaliranih strank več zaupnih razgovorov, katerih predmet so bile priprave za jutrišnji sestanek obeh vladnih klubov in za določitev taktike v prihodnjih dneh. V tem oziru je dopoldne izjavil min. predsednik Pašič nekemu uglednemu politiku: Radikalni in samostojni demokrati smo popolnoma solidarni, nobene taktične poteze, nobene kombinacije ne bomo delali drug brez drugega. Prihodnji dnevi bodo o tem overili tudi tiste, ki danes še špekulirajo na možnost nesoglasij v Narodnem bloku.

Jutri popoldne ob 4. uri se sestane klub samostojnih demokratov k prvi plenarni seji, istočasno se prične plenarna seja radikalnega kluba. Na obeh sejah podajo šefi Narodnega bloka obširna politična poročila ter bodo stavili svoje enako se glaseče predloge glede delovnega programa in taktike v prvih tednih Narodne skupščine. Pričakovati je, da se bo koncem tega tedna vršila skupna seja obeh klubov Narodnega bloka.

V razgovorih med voditelji obeh koaliranih narodnih strank je bilo načelno rešeno tudi vprašanje rekonstrukcije vla

de. Preosnova vlade se izvrši po končanem delu verifikacijskega odbora pred slovesno otvoritvijo Narodne skupščine ki se izvrši s kraljevim prestolnim govorom. Ta prestolni govor bo že posebej poudaril potrebo striktno izvedbe vidovdanske ustave ter bo naštel zakonske načrte, ki jih naj reši parlament.

Kar se provedbe rekonstrukcije tiče v razmerju obeh skupin v vladi ne nastanejo spremembe tudi ne glede resortov. Sigurno je, da izstopijo iz kabineta resortni ministri Stanić (promet), ki je bolehen. Surmin (trgovina), ki je pri volitvah propadel in Uzunović (gradjevine), ki postane najbrž predsednik parlamenta.

Nato odstopijo ministri brez portfelja. Minister Trifković prevzame enega izmed prostih resortov ter ostane podpredsednik vlade. V kabinet vstoni najbrž bivši minister posl. dr. Ninko Perić. Državni podsekretarj ostanejo na svojih mestih izvzemši Sretena Vukosavljevića, ki ni bil izvoljen.

Beograd, 3. marca. p. Danes popoldne je bil v avdienci pri kralju minister za šume in rudnike dr. Žerjav, zvečer pa minister za zunanje stvari dr. Ninčić.

Resignacija Ljube Jovanovića na predsedništvo Narodne skupščine

NJEGOV NASLEDNIK BO NIKOLA UZUNOVIĆ. — PREDSEDNIK RADIKALSKEGA KLUBA POSTANE LJUBA ŽIVKOVIĆ.

Beograd, 3. marca. p. Današnji dan je minil v vladnih krogih s pripravami za delo v Narodni skupščini. Predsednik Narodne skupščine Ljuba Jovanović je telom dneva posetil min. predsednika Pašiča kot šefa radikalne stranke in se mu je zahvalil za zaupanje, ki se mu je izkazovalo kot predsedniku Narodne skupščine. s prošnjo, naj se ga radi holehrosti pri konstituiranju novega parlamenta razreši te dolžnosti. Min. predsednik Pašič je upošteval razloge Jovanovićeve resl-

gnacije ter je vprašal, ali želi prevzeti kako mesto v vladi. G. Jovanović je odgovoril izorihajoče. Vprašanje je ostalo nerešeno in bo o njem še sklepal radikalni klub. Kot najresnejši kandidat za predsednika Narodne skupščine se v radikalnih krogih označuje sedanjí minister gradjevin Nikola Uzunović. Omenja se tudi ime Ljube Živkovića, a je najbolj verjetno, da bo Ljuba Živković dovoljen za predsednika radikalnega poslanskega kluba.

Nemške predsedniške volitve 29. t. m.

CEL TUCAT KANDIDATOV — DESNIČARJI SE NE MOREJO SPORAZUMETI. — PRIPRAVE ZA EBERTOV POGREB.

Berlin, 3. marca. s. Kakor doznava Wolffov urad, se je državna vlada v razgovorih z voditelji političnih strank sporazumela, da se bo prva volitev državnega predsednika vršila v nedeljo, dne 29. marca.

Berlin, 3. marca. z. Predsednik Ebert še ni prekopan, a javnost je že pograbila volilna mrljica. To je tudi vzrok, da se je vlada odločila, nova predsedniške volitve čim bolj pospešiti. Kandidatov je vsak dan več, ker nastopa vsaka stranka s svojim. Najresnejši je sleikoprej dr. Marx, čeprav je doslej tudi le kandidat centra, ki pa si

prizadeva pridobiti zanj vsaj še demokrate in socialiste. Ti imajo svoja kandidata v osebah predsednika Reichstaga dr. Loebeja in bivšega ministra Brauna, demokrate pa prezentirajo Petersena. Z nemško - nacionalne strani se čujejo imena Bülow, Hindenburg, Mackensen, Tirpitz itd. Tudi Stresemann in kanceler Luther se imenjuje. Splošno pa prevladuje mnenje, da se bodo nacionalci in ljudska stranka nanosile vendarle zedinili na skupnega kandidata, kar bo imelo za posledico, da se bodo tudi weimarske stranke grupirale okrog dr. Marxa.

Avstrijski kancler o koroškem šolstvu

NEISKREN ODGOVOR DR. RAMEKA NA VELENEMSKO INTERPELACIJO. NJEGOVI ARGUMENTI SO ISTI KAKOR ŠOVINISTIČNEGA ČASOPISJA V CELOVCU IN GRADCU.

Dunaj, 3. marca. s. Na današnji seji narodne skupščine se je predvsem razpravljalo o interpellaciji velenemskih poslancev glede zatiranja nemških šol v Jugoslaviji ter o šolskih razmerah na Koroškem. V svojem odgovoru na interpelacijo je zvezni kancler dr. Ramek obrazložil šolske razmere v slovenskem delu Koroške, kjer obstoja poleg slovenskih šol v St. Jakobu in v Selah 80 utrakvističnih šol. Te utrakvistične šole so postale pri slovenskem prebivalstvu na Koroškem zelo priljubljene. Naravno je, da je za slovenske otroke, ki so državljani skoraj docela nemške države, tudi z gospodarskega stališča velikega pomena, da popolnoma obvladajo nemški jezik. To priznava tudi slovensko prebivalstvo, kar se vidi že iz slučaja v Velikovcu, kjer se je o Veliki noči leta 1923. ustanovila popolnoma slovenska šola, za katero se je iz osmih šolskih okrožij javilo pet otrok, ki pa

kasnije niso niti prihajali v šolo. Na prizadevanje jugoslovenskega konzula v Celovcu se je ta šola premestila v oktobru leta 1923. v St. Rupert. Pri otvoritvi je imela šest učencev in s tem se je vzdrževala eno leto. Majhen del avstrijskih Slovencev meni, da se ne more priključiti tej jasni sodbi slovenskega prebivalstva. Pri tem pa je treba pripomniti, da tem krogom ne gre v prvi vrsti za to ali ono formo šole, temveč za osebe, ki naj bi se nastavile kot učitelji. Ti krogi hočejo, da se nastavijo kot učitelji osebe, ki so se pri plebiscitnem boju izpostavljale na eksponiranih mestih ter delale jugoslovensko propagando. Del teh učiteljev je po plebiscitu z jugoslovenskimi četami zapustil deželo.

Zvezni kancler je nato protestiral proti jugoslovenskim listom, ki baje vsebujejo neutemeljene obtožbe in očitke v tem vprašanju. Izjavil je, da je dal beograjskemu avstrijskemu poslaniku nalog, naj pri beograjski vladi protestira proti tem trditvam. Ako ima jugoslovenska vlada kake pritožbe glede narodnostnih manjšin v Avstriji, ima samo eno legalno pot in to je pritožba pri Zvezi narodov.

Iskreno moramo reči, da nas preseneča, da govori reprezentant Avstrije tako neiskreno in nestvarno. Nehote dobimo vtis, da mu je sestavljal odgovor koroški «Heimatschutz», ki je lansiral tudi znane članke v graško in celovško šovinistično časopisje. «Jutro» je že zavrnilo večino teh trditev, ki jih sedaj navaja tudi g. dr. Ramek. Sicer se pa na njegova izvajanja še povrnemo. Ured.

Načrt novega stanovanjskega zakona

ODPRAVA OMEJITEV ZA POSLOVNE PROSTORE. — RAZŠIRJENJE ODPOVEDNE PRAVICE ZA STANOVANJA. — ZAŠČITA NAMEDENCEV IN DELAVCEV VSEH VRST. — DRŽAVNA PODPORA ZA STANOVANJSKE ZADRUŽE. — NOVI ZAKON NAJ VELJA DO 1. MAJA 1927.

Beograd, 3. marca. p. Kakor je Vaš dopisnik že javil, je bil te dni v ministrstvu za socialno politiko izdelan projekt novega stanovanjskega zakona. Razne skupine stanovanjskih intercentov, zlasti organizacije hišnih posestnikov in stanovanjskih najemnikov so vposlale ministrstvu spomenice, ki si naravno ostro nasprotujejo. Posebno energično stališče je zavzela Zveza hišnih posestnikov iz Slovenije, ki zlasti ostro protestira proti temu, da bi ostali nekateri poslovni prostori še nadalje pod zaščito zakona. V nasprotju s tem zahtevajo oni pridobitni krogi, ki izvršujejo svojo obrt v najetih prostorih predvsem nadaljno neodpovedljivost teh prostorov. Ta akcija pohaja iz Ljubljane. Ministrstvo je skušalo, kakor se zahtuje, izbrati srednjo pot. Spomenice posameznih interesnih skupin pa bodo seveda tvorile material pri parlamentarni razpravi.

Te dni bo projekt ministra Gjuričiča predložen ministrskemu svetu v razpravo ter odobritev nakar bo nemudoma izroččen Narodni skupščini v končnoveljavno sklepanje.

Projekt novega stanovanjskega zakona je razdeljen na 101 člen ter vsebuje sledeče najvažnejše določbe:

Člen 1.: Svobodno razpolaganje s stanovanji v starih zgradbah je omejeno po določbah tega zakona za čas do 1. maja 1927.

Člen 2.: Izvzeti so od vseh omejitev poslovni prostori, hiše invalidov in vdov, čijih može so padli v vojni, nadalje ako je hišni posestnik sin padlega ali umrlega v vojni in nima nobenega drugega premoženja ali dohodkov razen invalidnine, nadalje nove stavbe in prezidani deli starih hiš.

Člen 5.: Nihče ne more imeti hkrati dveh stanovanj.

Člen 6.: Nihče ne more biti najemnik stanovanja v starih hišah po določbah tega zakona, ako ima v istem kraju svojo hišo bodisi na svoje ali na ime žene ali otrok, ki stanujejo z njim v skupnem gospodinjstvu.

Člen 4.: Zamena stanovanj je dovoljena, ako nanjo pristane hišni posestnik. Ako ne dovoli gospodar v zameno, je potrebna odobritev stanovanjskega sodišča 1. stopnje.

Člen 8.: Podnajemi celih stanovanj ali njihovih delov niso dovoljeni. Dovoljeno pa je dajati v podnajem opremljeno sobo osebam, ki stalno stanujejo v dotičnem kraju. Ako dosega višina podnajemnine ceno celga stanovanja ali jo celo presega, gre nižnjemu gospodarju od podnajemnine 30 odst.

Člen 10.: Hišni posestnik ima pravico odpovedati stanovanja, ki uživajo zaščito zakona le v sledečih slučajih: Ako je stanovanje gospodarjem ali njegovim oženim sinovom ali ovdovelim hčerem neobhodno potrebno za lastno uporabo, ako potrebuje hišni posestnik zaradi velikega števila članov svoje rodbine neobhodno razširjenje stanovanja, ki ga ima že v dotični hiši; ako se najemnik ali njegovi svojci ali pa podnajemnik nemoralno vedejo in žive na način, ki žali stanovavalce ali ki otežkuje življenje drugim ljudem v hiši; v slučaju žaljenja hišnega gospodarja ali članov njegove rodbine na časti ali telesu, bodisi s strani najemnika ali njegovih odraslih otrok.

Člen 11.: Visina najemnine se določa sporazumno med najemnikom in hišnim gospodarjem.

Člen 12.: V onih delih kraljevine, kjer so veljale pred vojno najemnine v kronah, ali perperjih velja kot osnova cena stanovanja v istem iznosu v dinarjih. Ona se povzga za šestkratni iznos te vsote, kadar gre za stanovanje z največ štiri sobami in ako so na emniki: 1.) aktivni državni uradniki, častniki ali podčastniki ter služitelji ali njihove vdove, ali sirote, izvzemši uradnike ali častnike, ki so zdravniki ali inženjerji, ako jim je dovoljena svobodna praksa; 2.) upokojeanci ali upokojevalci, vdove upokojevalcev in njihove rodbine, izvzemši upokojevalce, ki so odvetniki; 3.) duševni delavci, kakor književniki in umetniki (slikarji, pesniki, igralci itd.); 4.) duhovni vseh stopenj, vseh veroizpovedi in njihove vdove in otroke; 5.) vojni invalidi in njihove rodbine; 6.) vdove in sirote padlih, umrlih ali izginulih v vojni, ako so gospodarsko šibke; 7.) vsi oni obrtniki, ki ne delajo v svojem imenu in nimajo lastnih delavnic, ampak delajo pri drugih in prejemajo mesečno plačo ali dnlino; 8.) zasebni uradniki in sploh vsi zasebni nameščenci, ki delajo za plačo, ki ne presega 3000 Din na mesec, izvzemši one, čijih podjetniki so sezidali lastna poslopja za nameščenje svojih poslovnih prostorov in stanovanja za svoje uslužbenice; 9.) fizični delavci in delavke vseh vrst, vsakega posla ali podjetja ter njihove vdove in sirote; 10.)

uradniki in služitelji vseh ustanov in drugih dobrodelnih zavodov; 11.) uradniki in nameščenci samoupravnih oblastev. Kadar imajo poedine gori našete osebe razen svoje plače in prejemkov še pokojnine, invalidnine, dnevnice ali druge stalne dohodke nad 40.000 Din, se zveža najemnina za devetkratni, ako pa presega 60.000 Din, za 12kratni iznos. V sporih, ali spadajo gotove osebe v eno gori naštetih vrst, odločajo stanovanjska sodišča 1. stopnje.

Člen 17.: Državni uradnik, ki zapušta svoje dosedanje bivališče, ker je prestavljen, ima pravico obdržati staro stanovanje za svojo rodbino največ še tri mesece.

Člen 19.: Pravico do dodelitve stanovanj v smislu tega zakona imajo le osebe, ki so našete v členu 12. tega zakona. Izpraznjena stanovanja se imajo zasedati najkasneje v petih dneh po izselitvi prejšnjega najemnika.

Člen 21.: Oseba, ki ji je dodeljeno stanovanje, se mora vseliti vanj tekom desetih dni.

Členi 27. do 79. govore o sodnem postopanju.

Členi od 79 do 101 vsebujejo določbe o zadrukah za gradbo cenjenih stanovanj. Take zadruge se ustanovijo in bodo delne državnega kredita po določbah tega zakona v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Sarajevu, Splitu, Podgorici, Osijeku, Subotici, Vel. Bečkercu, Kragujevcu, Nišu, Skoplju, Stipu in Zemunu ter na sedežih oblasti, ako niso tu našete. Zadruge se morejo ustanoviti le, ako se priklasi najmanj 200 oseb.

Člen 85.: Vsa poslopja, ki jih zgrade zadruge ali zadrugarji, so prosta dvajset let vseh državnih in občinskih dajatev.

Člen 86.: Pri ministrstvu za socialno politiko se ustanovi fond za gradbo stanovanj z rednimi budžetnimi dotalcijami, ki znašajo najmanj po 30 milijonov dinarjev na leto.

Člen 87.: Iz tega fonda dovoljuje minister za socialno politiko zadrugam kredit do največjega iznosa 75 odst. njihovega kapitala, in sicer po 3 odst. obrestni na leto. Zadruge dajejo svojim članom cenen kredit po 4 odst. Ta obrestna mera se vzame tudi pri anuitetah.

Zakon stopi v veljavo, ko ga podpiše kralj in velja do 1. maja 1927. Ministrski svet pa ga more s svojim odlokom podaljšati.

Odstop turške vlade

Beograd, 3. marca. p. Ministrstvo za zunanje stvari je prejelo poročilo, da je vlada v Angori podala ostavko.

Carigrad, 3. marca. s. V uradnem komuniqueju se izjavja, da je vlada na zborovanju republikanske stranke ostala v manjšini ter da je zaradi tega demisijsko nitala. Frčsednik republike je naprosil Feti bega, naj privzorno vodi vladne posle dalje. Govori se, da je padec vlade v zvezi z uporom Kurdov.

Zmede v Bolgariji

Beograd, 3. marca. r. Iz Sofije poročajo, da je bil umorjen prvi tajnik župana Vasiljeva, zelo ugledna oseba in član Makedonskega odbora. Dopoldne je bil z nekim policistom na pokopališču ter je bil ustreljen iz zasede.

Beograd, 3. marca. r. Socialistična «Epoha» vidi v razpoloženju prebivalstva proti teroristični politiki vlade nevarnost državljanke vojne. Iz čustvidskega okraja sta pobegnili v Jugoslavijo ugledna pravka Danev in Taškov s 50 pristasi. Bolgarski poslanik v Washingtonu Panaretov je odstopil z utemeljitvijo, da ne more več gledati nasilja, ki se vrši v Bolgarski. V Gornji Džumaji so baje zemljoradniki ubili nekega vladnega uradnika.

Borza

3. marca:

CURIH. Beograd 8.35, Newyork 520.25, London 24.77, Pariz 26.35, Milan 20.77, Praga 15.45, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.53, Sofija 3.775, Dunaj 73.35. DUNAJ. De vize: Beograd 11.42 do 11.46, Berlin 168.70 — 169.30, Budimpešta 97.70 — 98.10, Bukarešta 3.52—3.54, London 33.77 — 33.87, Milan 28.26 do 28.38, Newyork 709.35 — 711.85, Pariz 35.85 — 36.01, Praga 21.07 — 21.15, Varšava 136.25 — 136.75, Sofija 5.16 — 5.20, Curih 136.35 — 136.85. Valute: dinarji 11.37 — 11.43, dolarji 704.60 do 708.60.

PRAGA. Beograd 54.50, Dunaj 480, Rim 136, London 161.425, Newyork 33.86 Curih 651.

BERLIN. Beograd 6.74, Dunaj 59.13, Milan 16.71, Praga 12.43, Curih 80.64.

Politika in katoliška duhovščina

Vidovdanska ustava jamči v Jugoslaviji vsem zakonito prizanim veroizpovedim popolno enakopravnost, svobodno udejstvovanje in razvoj. Država zahteva od prizanih cerkva samo lojalnost bodisi v medsebojnih odnosih bodisi napram njej sami.

Z ozirom na to, da imamo v Jugoslaviji tri glavne veroizpovedi, pravoslavno, katoliško in muslimansko, h katerim se priznava večina prebivalstva, tudi ni mogoče zavzeti v odnosu posameznih veroizpovedi napram državi drugega stališča kakor samo stališče enakopravnosti, ako se hoče ohraniti verski mir v državi, ki ima toliko konfesij kakor ravno Jugoslavija. Ni si mogoče misliti, da bi mogla imeti v taki državi katerikoli cerkev predprilike pred drugimi.

Ustava omogoča vsaki veroizpovedi popolno svobodno udejstvovanje in javnem življenju. To svobodno udejstvovanje pa se nikakor ne sme izsteviti z zlorabo vere in cerkve v politične namene, ker je vera in cerkev v javnem življenju samo v toliko v zvezi, v kolikor imata pospeševati moralno in etično vzgojo ljudi.

Kaj imamo opraviti n. pr. vprašanje upravne ureditve države na centralistični, decentralistični, separatistični, federalistični ali avtonomistični podlagi z verskimi nauki in dogmami? Kje je zapisano, da je samo volilec dr. Korosec, ki je vendar v političnih zvezah s pronesiranimi framacijami in nekristijani — muslimani, dober katoličan? Kaj briga katoliško cerkev, ali je naša država urejena po unitarističnem ali separatističnem načelu? In kako se strinja z nauki katoliške cerkve, ako se duhovščina izpostavlja za stranke, katerih delo obstoji v rušenju avtoritete države in državnih oblasti? Ali ne uči sv. pismo: Dajte kralju, kar je kraljevo, in Bogu, kar je božje?

Niče ne odreka duhovščini pravice, udejstvovati se v javnem življenju kakor vsak drug državljani po demokratičnih načelih popolne enakopravnosti, toda nemogoče je ravno po teh načelih, dovoljevati duhovščini kot predstaviteljici cerkve gotove predprilike. Ako pa politikujoča duhovščina v svoji agitaciji za stranko, ki ji pripada, istovetno interese te stranke z verskimi in cerkvenimi interesi in prepoveduje priadnikom svoje cerkve sodelovanje v drugi stranki, jim odreka verske obrede, cerkveni pokop itd., potem to ne pomenja samo najhujše zlorabe cerkve in vere, ampak tudi kršenje načela enakopravnosti in poniževanje dotične cerkve, ki jo ta duhovščina predstavlja, ker ji s svojim postopanjem jemlje potrebni ugled med verniki drugih cerkev.

Pri vsem tem pa se je treba še vprašati, ali je n. pr. politika dr. Korosecove stranke res tudi v korist katoliške cerkve? Če duhovščina istovetno cerkvene interese s politiko klerikalne stranke in če doživlja ta politika samo poraze, ali ne morejo priti verniki, ki so pristali te stranke, do prepričanja, da jih je cerkev oškodovala v njihovih življenjskih interesih, ker so jo siliili njeni predstavitelji v to stranko? Ako pa se cerkev oficijelno ne istoveti z nobeno politično stranko, zakaj potem ne dovoljuje svoji duhovščini in svojim vernikom sodelovanja v strankah in organizacijah, ki ne zahtevajo nič drugega kakor lojalnosti po pregovoru: »Brat je mio, koje vere bio?« Zakaj je cerkvena oblast v Sloveniji preganjala duhovnike, ki so v cerkvi in izven nje vestno izpolnjevali svoje duhovniške dolžnosti, ki pa si niso pustili prepovedati sodelovanja v narodnih organizacijah in nesebičnega dela za narod, od katerega ni imela klerikalna stranka neposredne koristi? Zakaj nastopajo predstavitelji cerkve proti strankam in osebam, ki v javnem življenju delajo za procvet države in povzdigo našega naroda v kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru? Zakaj se ravno v Sloveniji istovetno cerkvena oblast z dr. Korosecovo stranko in njenim političnim programom in zakaj ne smatra tega za potrebno n. pr. v Hrvatski in v drugih jugoslovenskih pokrajinah?

To so vprašanja, na katera nimamo odgovora. Logično bi bilo sklepati samo, da predstavnikom cerkve, ki se spuščajo v dnevno politiko in pri tem zlorabljajo v svoje namene vero in cerkev, ni toliko za interese cerkve kakor pa za svoje osebne gmočne koristi.

Končno se je treba tudi vprašati, ali je res tako potrebno, da postavlja klerikalna stranka na vodilna mesta duhovnike, ki zanemarijajo radi tega svoj pravi poklic in se izpostavljajo nevarnosti, da s svojim političnim nastopom jemljejo ugled ostali duhovščini, ki v resnici vrši svoj poklic. Ali nima klerikalna stranka lajkov, ki bi bili tudi po njenem mnenju dovolj »katoliški«, da bi mogli braniti interese katoliške cerkve tudi v politiki, ako smatra to res za neophodno potrebno? Ali bi ne bilo bolje za ugled katoliške cerkve in njene duhovščine, če bi se duhovniki ne izpostavljali osebno v politični borbi?

Naglasiti pa je tudi treba, da cerkev ne more biti samo družba priadnikov ene same politične stranke. Tega tudi zastopniki cerkve menda sami ne žele, ni

ker se kaj radi smukajo okoli pristajev drugih strank, kadar je treba denarno prispevati za katerekoli cerkvene potrebe. Politikujoča duhovščina pa odbija od cerkve ljudi, ki so drugega političnega mišljenja kakor je sama in s tem zmanjšuje tudi krog svojih vernikov. Ali je to v korist cerkvi in njenim ustanovam, naj sami presodijo.

To je samo nekaj misli. Mi nikakor ne moremo dati cerkvi nasvetov, kako naj napravi red v svojih vrstah, ker menimo, da jo bo sila razmer k temu sama privedla. Ako razpravljamo o razmerju cerkve in duhovščine napram državi in politiki, storimo to le radi tega, ker hočemo braniti interese države napram onim, ki zanašajo med njeno prebivalstvo z zlorabljanjem vere mržnjo in ki spravljajo politične boje na versko polje in s tem izživajo kulturni boj v času, ko je treba posvečati glavno pažnjo ureditvi gospodarskih in socialnih razmer. Ako cerkev sama počne napraviti reda v lastnih vrstah, pa je država dolžna sama sebi, da ukrene vse potrebno za varstvo interesov celokupnosti, ki je mogoče le z vzdržanjem verskega mira. Za katoliško cerkev samo bi bilo najbolje, ako zavzame napram državi lojalno stališče in se ne spušča v boj za stranke, ki se s svojimi državnopravnimi programi postavljajo v nasprotje državne celokupnosti. Ako pa tega cerkev ne uvidi, potem si naj pripiše sama sebi zlo posledice, ki bi mogle nastati zanjo s političnimi porazi teh strank.

Danes nosi za politiko klerikalne stranke v Sloveniji odgovornost cerkvena oblast, ki fungira kot njena voditeljica, zaščitnica in pokroviteljica. Zato je tudi odgovorna za njene poraze. Ker smo načelni nasprotniki politike dr. Korosecove stranke, ki je tekom šestih let ves čas ovirala kulturni, gospodarski in socialni razvoj Slovenije v družbi z ostalimi jugoslovenskimi pokrajinami, je nemogoče, da bi ne delali odgovorne cerkvene oblasti, ki se ž njo istoveti in ki se izpostavlja zanjo celo na tak način, ki nasprotuje tudi temeljnemu načelom katoliške vere. Poudarjamo pa ponovno, da stojimo na stališču popolne enakopravnosti vseh veroizpovedi in cerkva, kakor to določa vidovdanska ustava. Načelo enakopravnosti za vse mora zato veljati tudi za katoliško duhovščino, ki misli, da sme zavzemati neko izjemno stališče in izrabljati svoj položaj kot taka tudi na političnem polju.

V tem smislu bo država znala braniti svoje stališče tudi pri pogajanjih za konkordat z Vatikanom.

Kriza angleške delavske stranke

London, 24. februarja.

Izguba državne oblasti po volitvah lanske jeseni je pognala Labour Party v precejšnjo notranjo krizo, ki zadnja časa vedno bolj opasno narašča. Kot je po porazih od pametnega navada, so tudi v Angliji pridno na delu, da najdejo krivca za nespeh politike delavske stranke v l. 1924. Najbolj na dani je obtožiti Macdonalda, ki je bil predsednik delavske vlade in še danes načeluje Labour Party. Proti njemu se je torej razvila živahna kampanja, ki zavzema vedno oostrejšo obliko.

Znamenje za otvoritev sovražnosti je dala po svoji odgovornosti znana sooproga Macdonaldovega zakladnega ministra Snowdena, ki je na svoji politični turneji v Kanadi zatožil Macdonalda, da je napravil neodpustno napako, ker se je poleg predsedstva vlade preobložil še z zunanjim portfeljem. Sprčo tako ogromne naloge so njegove sposobnosti docela odpovedale.

Macdonald šteje danes v svojem parlamentarnem klubu poleg privrženecv tudi lepo število močnih in uglednih nasprotnikov. Ti se rekrutirajo največ iz škotskih poslancev, ki se odlikujejo po svojem levčarskem temperamentu. Voditelj jim je exminister Wheatley, ki mu pripisujejo nakano, da hoče vrči Macdonalda in dati Labour Party levi pečat s pomočjo ekstremistov. Druga polovica februarja je prinesla incident, ki je spravi na dnevni red ne le vprašanje strankarske discipline, temveč tudi vprašanje vodstva in bodoče politike Labour Party.

Poslanec Kirkwood je namreč v razpravi v zbornici zahteval v imenu stranke znižanje kreditov za princeza of Wales, ki odpotuje v reprezentacijski misiji v Južno Ameriko in Afriko. Macdonald in drugi zmerni delavski voditelji so v znak neodobravanja Kirkwoodovega nekvallificiran nastopa sredi njegovega govora zapustili zbornico in ga pozneje tudi javno obsodili. Z Macdonaldom drže med drugimi Clynes, Thomas in Sidney Webb. Toda s Kirkwoodom so glasovali proti omenjenim kreditom in se torej solidarizirali z njim ne le Wheatley, temveč tudi Wegewood in celo Henderson in veliko število poslancev. Prišlo je do ogorčenega javnega obračunavanja in morala se je sklicati posebna seja parlamentarnega kluba, da reši spor. Seja je potekla v velikem prepirlu in brez rezultata. Zdi se, da so škotski poslanci in ostali levčarji odločeno za samostojen nastop vselej, kadar

se ne bodo strinjali s naziranjem strankinega vodstva.

Uporni člani stranke so spor spraviili pred široko javnost z brošuro, v kateri navajajo svoje očitke Macdonaldu in njegovi politiki. Ta brošura je doslej priznanega delavskega voditelja silno razsrdila in še bolj zastrupila že tak neznosno ostražje v Labour Party.

Vzporedno s notranjim bojem v stranki pripravljala levica naskok na strokovne organizacije, ki so temelj moči angleškega delavskega pokreta. V sindikatih je sicer že prej večkrat prihajalo do sporov, vendar se je zmernim strokovnim voditeljem skoro vedno posrečilo ugnati revolucionarne prenapetosti. Po povratku sindikalne delegacije iz sovjetske Rusije, ki je poslala zelo optimistično poročilo o tamšnjih razmerah, je levčarjem zrasel pogum in oni so se z vneto lotili načrtov za »revolucioniranje« angleških delavskih množic. Takozvana manjšinska skupina v sindikatih je vložila predlog, naj se ponovno pokliče v življenje stara sindikalna »trozvežna« rudarjev, železničarjev in pristaniških delavcev, h kateri naj se pritegnejo še delavci strojne industrije. Vse te strokovne organizacije bi se morale obvezati, da bodo takoj proglasile splošno stavko v vseh teh strokah, kakor hitro bi ena izmed njih smatrala za potrebno, da stopi v stavko. Ona naj bi odselej vedno le skupaj štrikale in bi smele štrik le skupno zaključiti, kadar bi delodajalci sprejeli vse stavljene zahteve.

S tem predlogom se bo vodstvo Trade Uniona v kratkem počelo. Levčarski sindikalisti in za njimi stoječi, številčno danes še brezpomembni komunisti, ki očitno inspirirajo opozicijske v strokovnih organizacijah, sicer dobro vedo, da bo njihov predlog zavrnjen, vendar ga hočejo izrabiti kot agitacijsko sredstvo proti današnjemu zmernemu vodstvu strokovnih Unij, kateremu očitajo, da stoji v službi buržoazije.

Ves ta boj levice stremi za tem, da se iztrga vodstvo stranke in sindikatov iz rok zmernih voditeljev in prerorientira v smer razrodnega boja. Načrt se v celoti gotovo ne bo posrečil, ker se dosedanjí voditelji ne mislijo pustiti vrči iz sedla. Ni na izključeno možnost razkola v stranki, ki v svoji večini nasprotuje ekstremističnim tendencam.

Težka kriza, ki jo danes preživlja delavska stranka, dokazuje, da so bile paradokse in slasti preuranjene velike besede Macdonalda in tovarišev o skorajšnji smrti liberalne stranke in njenem absorpiranju v naročju Labour Party. Macdonaldova stranka mora prej sama ozdraviti.

Mariborski občinski svet

Maribor, 3. marca.

Nocoj se je baval mariborski občinski svet večinoma s tekočimi zadevami ter načel tudi nekatera večja vprašanja svojega delokroga. Uvodoma je podal župan poročilo o nekaterih nujnejših zadevah. Med drugim je bila potrjena nova uprava Mestne hranilnice, v katero so bili izvoljeni sledeči gospodje: Fran Bureš, dr. Koderman, Ivan Kravos, Ivan Kvas, dr. Kukovec, dr. Lipold, Fran Majer, Ivan Šostarič, Fran Voglar, Viljem Weixl, dr. Juvan, Ivan Osvatič, dr. Vebler, dr. Jureček, Ivan Roglič in Fran Pucelj. Zahvala Društva za podporo revnih učencev in poročilo Državne borze dela se vzameta na zanje. Tvrdki »Zlatorog« se dovoli napis reklame na davčnih listkih za višarsko davčino, ki jih sama preskrbi. Nadalje je poročal župan, da je veliki župan potrdil mestni proračun za tekoče leto.

Občinski svetnik Ošlak (soc.) je nato interpelliral župana, koliko je resnice na vseh, da je on preprečil nadaljnjo uprizoritev Cerkvenikove drame »V vrtincu«, češ, da je grozil z odtegnitvijo občinske subvencije gledališču. Dalje je zahteval pojasnila, kako je mogla biti rešena prošnja mestnih delavcev za poročanje plač v negativnem smislu, ne da bi bila rednim potom rešena v odseku, oziroma v občinskem svetu. Župan je označil govorico o njegovi intervenciji kot popolnoma izmišljeno, dočim mu ni o kaki rešitvi prošnje ničesar znanega in bo dal zadevo preiskati. Poročevalci odsekov so poročali o raznih tekočih zadevah. Vloga zahtuje mesarjev, ki zahtevajo, naj se špeharjem prepove prodajanje mesa na mestnem trgu, je bila odklonjena, ker bi odgon špeharjev neugodno vplival na mestno ceno, pa tudi zato, ker mestna občina tega sploh ne more prepovedati. Novi statut študijske knjižnice, s katerim se ureja tudi pravno razmerje med mestno občino in Zgodovinskim ter muzejskim društvom, je bil odobren. Na čelu knjižnice stoji kuratorji, dočim nosi vse stroške knjižnice mestna občina. V mestni ubožnici se uveč tedenski zdravniški pregled.

Malo čudno je vplivalo poročilo referenta finančnega odseka v zadevi posojila Hipotekarne banke. O tem se je v prejšnjem občinskem svetu že mnogo govorilo in bivši župan Orčar se je večkrat vozil v Beograd ter poročal v občinskem svetu, da je posojilo pod ugodnimi pogoji že zasigurano. Po na novejših informacijah pa je stvar taka, da banka o tem sploh neče ničesar vedeti ter zahteva kar 25 odst. obresti. Pod takimi pogoji se

veda občina niti misliti ne more na tako posojilo. Sprejet je bil predlog odseka, da se ponovno informira kake pogoje stavi banka.

Daljša debata se je razvila glede adaptacije konjeniške vojašnice. Svoječasni predlog je tel za tem, da se ustanovi konzorcijski, v katerem bi bila zastopana Slavonska banka kot lastnica, mestna občina in stavbeni podjetniki. Banka na predlog ni pristala ter ponuša vojašnico občni v odkup. Občina bi bila pripravljena vojašnico odkupiti, toda le pod pogojem, da vojaški erar preje odkup drugo vojašnico, ki so sedaj last mestne občine in ako bi banka stavila primerno ceno. Adaptacije, potom katerih bi bilo mogoče napraviti okoli 200 stanovanj, so preračunjene na 5 milijonov dinarjev. Izvoljen je bil poseben odbor, ki naj stopi z banko v pogajanja. Precejšnjo pozornost je vzbudila ponudba neke češke tvrdke za gradbo električne cestne železnice v Mariboru. Odsek je bil mnenja, da z ozirom na finančno stanje občine za enkrat na to še ni misliti. Na predlog podžupana dr. Lipolda je bil sprejet sklep, naj se skuša stopiti v stik s tvrdkami, ki bi bile pripravljene zgraditi železnico na lastne stroške proti primerni eksploatacijski dobi.

Končno je občinski svetnik g. Weixl poročal o zgradbi začasne tržnice. Po vzorcu drugih mest naj bi se na novem delu Glavnega trga zgradile na stroške interesovne lične enakomerne lesene barake, s čemer bi se razbremenil dosedanjí Glavni trg in omogočila premestitev špeharjev s Koroske ceste, kjer sedaj zelo ovira promet. Predlog je bil načeloma sprejet.

Po rešitvi nekaterih manj važnih zadev je župan ob 20. zaključil javno sejo, nakar je občinski svet v tajni seji razpravljal o raznih personalnih zadevah.

Politične beležke

«Slovenec» večine. Koliko opozicijskih »večin« je že »Slovenec« pogrnul od 8. februarja dalje? Po volitvah je v treh poselnih izdajah navajal Davido-večve številke, ki pa so sproti kopnele. Nato je čakal na uradne podatke notranjega ministra in dognal, da ima opozicijski blok večino, ne sicer po številu mandatov, temveč po številu volilcev. Seveda je k opozicijskemu bloku kratko prišel vse, kar je na dan volitev lezlo in šlo volit vse skrinjice izzemši radikalno in samostojno demokratsko. Ko se mu tu di ta večina ni obnesla in ko se je pred dnevi formal »Blok narodnega nesporazuma in ljudske prevare«, ki je napram Narodnemu bloku šibak in po mandatih in po številu volilcev, proglasa »Slovenec« nekako duhovno večino, moralno nadmoč. Skratka »Slovenec« vztraja v večini in je prezir, kar piše mnogo uvidevnejša »Pravda«: Vlada ima večino in ji v verifikacijskem odboru zalostuje en sam večinski glas. Zato je nezmislivo konstatirati vsakojake posebne večine, ki jih narod in zakon nista dala.

Zaradi principov. Komaj se je posušilo tiskarsko črnilo onih jezljivih besed, s katerimi so opozicijski listi deklarirali pred vso javnostjo, da z radikali ni ne more več biti nikakih stikov, že se v istih opozicijskih organih obnavlja stara popevka o naklonjenosti radikalov napram opozicijskim skupinam. Reči je treba, da je »Slovenec« pred tednom še najbolj srmežljivo oznanil definitivni »aprelom« z radikali — naravno, zato pa ima zdaj tudi mnogo lažje stališče napram ponovnemu »vsiljevanju« radikalov kakor ostali opozicijski listi. »Slovenec« uvaža vse prizadevanje radikalov za sporazum, vestno beleži njihove napore za pridobitev dr. Korosecove naklonjenosti, s simpatijo ugotavlja, da so radikali »že ponovno stopili v stik z nekaterimi uglednimi člani opozicijskega bloka« — toda prepozno, prepozno. Ugledni člani opozicijskega bloka, njim na čelu najuglednejši dr. Korosec, so trdi, neizprosní in jekleni, in ne marajo ničesar slišati o snubljenju radikalov. To pa zato ne, ker radikali — glasom »Slovenca« — ne kažejo niti najmanjše volje, da bi spoštovali parlamentarne in ustavne principe. Spoštovati parlamentarne in ustavne principe pa se v opozicijskem žargonu pravi ponuditi prst, da roko zagrahiš. Za te principe je »Slovenec« pripravljen gladko žrtvovati veliki princip opozicijskih šefov, da z radikali nikoli več.

Lažnivi kljukci iz opozicijskega bloka se vsak dan medsebojno demantirajo ter desavuirajo. Najbolj vesela je sledeča komedija: Včerajšnji »Slovenec« na dolgo in široko pripoveduje, da mislijo v političnih krogih, da je želja drugega ustavnega faktorja, naj bi se poskusili vsi naporí (napori, ki se poskusijo), da se izpelje živa koncentracija vseh strank. Zdi se sicer, da je med radikali večja skupina, ki vedno bolj pridobiva na pristaših ter zahteva »stik z opozicijo«. Toda Pašić je glavna zapreka za »novo orijentacijo«. Vendar mislijo (menda gg. Korosec et comp.), da bi se moral prisiliti. V tem slučaju bi odšel v inozemstvo, Ljuba Jovanović pa bi potem izvedel kapitulacijo radikalov pred opozicijo. In ker gre za koncentracijo vseh strank, bi bili seveda samostojni demokrati iz vsake kombinacije izključeni. Tako čestiti »Slovenec«. Organ g. Davidovića »Pravda« pa pravi: »Nase vesti, da se je g. Lj. Jovanović popolnoma približal Pašiću se vsak dan bolj potrjujejo. G. Jovanović... noče brez Pašića podvzeti nobene akcije več. On je postal celo vrlo ekstremen

ter je že za oostrejšo metode vladanja, nego so bile za časa volitev... Kot kakrakteristično se poudarja, da je sedaj g. Pašić postal znatno bolj pomirljiv in da je on sedaj na stališču, ki ga je lani zavzemal g. Jovanović. Pašić želi stikov in smatra kot najglavnejše, da se še enkrat pride do sporazuma... Tableau! ali lažnivi kljukci v Beogradu in lažnivi kljukci v Ljubljani. Sigurno je, da sta si vredna brata.

«O sporazumu» opozicije in o grožnjah z abstinenco razpravlja zagrebški »Riječ« na kratko: Sporazum med prvaki opozicijskega bloka bo baje vsekakor objavljen do sestanka Narodne skupščine. Za ta akt vlada gotovo zanimanje, dasi je jasno, da »sporazum« ne more imeti kakakega pomembnejšega vpliva na politično situacijo, iz enostavnega razloga, ker opozicijski blok nima potrebne večine, la bi zamogel položaj od temelja izpremeniti. Nikaka važnost se ne pripisuje opozicijskim vestem, da opozicija utegne preiti v abstinenco, ako vlada ukrene kaj nepopolnega za opozicijo. Narodna skupščina bi navzile abstinenci vseh opozicijskih skupin bila za delo sposobna, ker bi razpolagala s številom poslancev, daleko višjim nad potrebnim kvorumom. V ostalem je Narodna skupščina že par let živela navzile abstinenci delne opozicije; abstinencia bi v bodočem mogla škodovati samo predlogu za revizijo ustave, kjer se zahteva tripetinska večina. Ampak revizije ustave ne želi vlada, temveč ravno opozicija.

Nečuvna hujskaštva v Ameriki. Mi smo nečuvno na kratko ožigosali tendenciozno pisanje slovenskih glasil v Ameriki, ki si prizadevajo, da z najzabavnejšimi izmišljinami in preto skovanimi krvavimi poročili mystificirajo naše izselece o političnem položaju v njih domovini. Naš apel na najimunitenejši žut objektivnosti in resnoljubnosti je ostal brez nemehe. Glasila slovenskih izseljencev lažejo, lažejo dalje. A kakor lažejo slovenski ameriški listi, lažejo se neprimerno drzneje in brezvestneje hrvatski časopisi v Ameriki, ki bljuvajo samo kri, ki se baje pretaka po Jugoslaviji. Kravno kampanjo hrvatskih listov v Ameriki je organiziral dr. Kežman, ki se kot radičevski poslanec pravkar vrne v domovino. Kdo pa je organiziral slovensko hrvatskega v živahni interesom službi divinske hujskane slovenskih listov v Ameriki, ostane zaenkrat odprto vprašanje.

Iz demokratske stranke

Jutri, v četrtek se vršita sestanka K. O. ob pol 8. zvečer v Mostah in v Novi vasi pri Raketu. V petek pa tudi ob pol 8. zvečer v Trebnjem in v Zg. Siskii.

Zveza kulturnih društev

Jutri, v četrtek predava v Trzinu prof. Dolžan »O vesoljnem potopu«. Več na plakatih. V petek 6. t. m. nadaljuje v Trbovljah svoje predavanje gosp. A. Podbevšek.

MLADINSKA ORGANIZACIJA.

V soboto se je vršil v Narodnem domu v Kranju sestanek pripravljalnega odbora »Edinosti«. Udeležba je bila: jako lepa, razprava živahna in stvarna. Ustanovni občni zbor se vrši 11. t. m. — V kratkem se osnujejo »Edinosti« še po večjih krajih Gorenjske.

Seja ljubljanske »Edinosti« se vrši 5. t. m. ob 20. v društvenih prostorih. Članj odbora naj se zanesljivo udeleži.

Po svetu

— Madžarska tujsko-prometna propaganda. Budimpeštanska mestna uprava je sestavila obsežen načrt za povzdigo tujskega prometa na Madžarskem, zlasti pa v Budimpešti sami. Živahno propagando namerava izvesti v inozemstvu, v prvi vrsti v srednjeevropskih velikih mestih. Natisniti je pustila v ta namen celo serijo plakatov v vseh svetovnih jezikih in veliko število propagandnih brošur. Razen tega namerava postaviti na praškem in milanskem veletrgu posebne madžarske paviljone, ki bodo izključno namenjeni propagandi. Budimpešta sama bo prispevala v ta namen okrog dva in pol milijona dinarjev. — Kaj porečejo k tej velikopoterzi akciji naša mesta, naši denarni zavodi? Naj samo omenimo, da je bilo v našem državnem budžetu določenih za pospeševanje tujskega prometa 200.000 Din, torej niti desetina tega, kar je na Madžarskem prispevala budimpeštanska občina sam. Naša mesta pa razen redkih častnih izjem sploh ne prispevajo ničesar.

— Razkol v Ghandi'evi stranki. V indijski nacionalistični stranki, ki jo vodi Ghandi, je prišlo radi vprašanja obstrukcije v parlamentu do razkola. Neodvisni in svavrijati bodo postopali v železniškem vprašanju ločeno in bodo svarili nadaljevali svojo dosedanje obstrukcijsko taktiko.

— Kalifatski kongres odgođen. Panislamski kongres je sklenil odgovoriti na 3. marca 1925 nameravanega panislamskega kalifatskega kongresa do januarja 1926, češ da obstaja sedaj zelo pomankljive zveze med raznimi muslimanskimi oremli, na drugi strani pa se vrše v Arabiji celo boji med muslimani.

? Ali ste že poslali na-ročnino za „Jutro“?

Iz življenja in sveta

Jubilej opere „Carmen“

V torek, dne 3. marca je minulo 50 let, odkar se je na pariškem odru prvič pela Bizetova opera „Carmen“. Skladatelj je bil tedaj 37 let star. Poslušalstvo v Favartovi dvorani je napenalo sluh, natezalo vid — molodijo so se mu zlele čudne in tuje. Predstava je šla mimo občinstva tiho, malone brez sledu. Bizet je to videl in je bil žalosten do smrti; tri mesece pozneje je zares umrl.

Ljudska domišljija pripoveduje, da je komponist „Carmen“ umrl od žalosti nad neuspehom svojega dela. To seveda ni res, kajti vzrok Bizetove smrti je bil povsem drugačen. Toda res je, da se je nad Bizetom izpolnilo neko misteriozno prokletstvo ciganske čarovnije: Bizet je zatisnil oči potem, ko je slajno premagal svojo snov. Kakor premaga dona Josefa ciganka Carmen, tako je Bizeta uničila njegova opera.

Kaj je pravzaprav Carmen? To je ženska, ki izpridi moza, zapelje in uniči moško življenje. To je ženska, ki išče živje in ko jo najde, jo pokonča. Don José postane pod vplivom Carmen dezerter, tihotapec in zločinec.

Vse to je povedal Bizet v svoji muziki, ki ni tekom petdesetih let izgubila prav nič svojega ognja in pekoče privlačne sile. Nasprotno, „Carmen“ je razpalila vse, ki so jo slišali in videli ter jih podžgala s svojo demonsko notranostjo. Prosper Merimée je ustvaril v svojem romanu tip strastne ciganke, Bizet pa je vso cigansko naravo prelil v ognjevito glasbo.

Danes je „Carmen“ na repertoarju vseh velikih svetovnih gledališč in njeno ulogo pojo navadno najboljšje altistke. Bolj kakor se je nadejal Bizet, je opera zmagala, ker je bila srečna kri, katero je skladatelj položil vanjo, pristna in vroča. „Carmen“ je tako popularna, da si živžgata njene zapeljive melodije dekle in fant, v mestu in na kmetih. Pri nas smo jo zadnja leta ponovno slišali v Ljubljani in v Mariboru in bilo bi prav, če bi jo letos, že iz pijetete napram njenemu stvaritelju, ponovili.

Budimpeštanski umor pred razjasnitvijo

V zadevi roparskega umora dame iz polsveta, lena Amalije Leirerjeve v Budimpešti, se pripravljajo senzacionalno odkritje. Vsi listi pišejo na dolgo in široko o preiskavi, ki jo vodi policija z vso intenzivnostjo, da si na zunaj postala zadnje dni skoraj pasivna.

Splošno se govori, da je policija morila že na sledu in da le še čaka ugodne trenotke, da mu zadrgne vrta. Pravijo, da imajo redarji že dovolj gradiva za njegovo aretacijo, da pa še čakajo na to, da se storilec sili in s tem doprinese zadnji, neovrni dokaz. Kdo naj bi to bil, se ugiha vseprek. Nekateri namigavajo na očeta umorjenke, starega, skopega in za denar vsega zmognega gostilničarja Samuela Leirerja.

Sum proti očetu žrtve strašnega roparskega umora pred dvema mesecema se vedno bolj zgošča. Policija misli, kakor pišejo maščarski listi, da mora, ako že ni bil neposredno udeležen pri umoru, na vsak način vedeti nekaj o stvari. Tudi dejstvo, da se oče ne ve spomniti, kdo mu je sporočil vest o odpotovanju hčere v inozemstvo malo pred Božičem, je sumljivo. Čudno je tudi, da po 22. decembru ni obiskal več svoje hčere, ko je bil po prej, kadar se je nahajal v Budimpešti, redno vsaj po enkrat na teden pri njej, baje tudi ona pri njem. Za praznike si je naročil stari Leirer lepo božično drevesce, ki ga je dal dostaviti v stanovanje na Terezijinem vnučenju, kjer je stanovala žrtev. Drevesčka seveda ni bilo mogoče oddati, ker je bila mladenka takrat že mrtva. Prinese se trkal na vrata, pa mu ni nihče odprl. Ko je obvestila prodajalca Leirerja o tem, je dal stari gostilničar prenesti drevesce k sebi na dom. Policija je sklenila konfrontirati starega Leirerja s strašno razmesarjenim truplom žrtve v seirski dvorani. Upa namreč, da se bo morda izdal. Podrobnosti o tem niso znane.

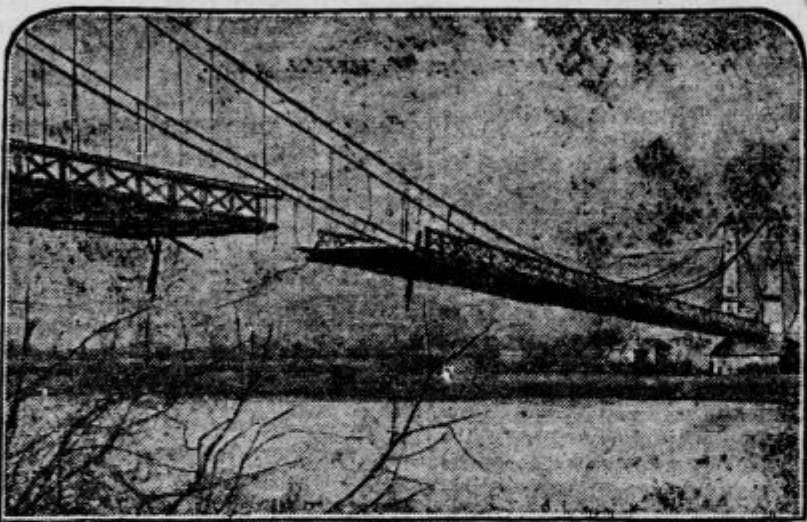
V soboto popoldne je bil pogreb umorjene Amalije Leirerjeve, ki se ga je udeležilo preko 3000 ljudi. Ob mrtvaškem odru je gorelo 48 sveč. Stari Leirer je položil ob krsti dva venca, enega v svojem, enega pa v imenu prijatelja umorjenke, holandskega trgovca Kerstena. Pri pogrebu je skrbel močan oddelček policije za red. Prisotnih je bilo tudi mnogo dektetivov, ki so pazili na sumljive osebe. Znano je, da prihajajo morilci navadno k pogrebu svojih žrtev. Kakor se sliši, se ni nič takega pripetilo.

Nekaj je gotovo. Če ima policija res omejitev sum na kako osebo in hoče počakati, da se sama izda, potem gotovo ne bo postopala javno, ampak bo skušala zavesti storilca s tem, da dela javno v popolnoma drugi smeri.

Naknadno doznavamo, da sta prišla Amalija Leirerjeva in njen prijatelj Kersten večkrat na državno kovinsko centralo v Budimpešti in ondi nakupi-

la večje množine zlata in srebra, ki sta zgodil umor, pri sebi precejšnje množine zlata in srebra. Ker ga policija ni našla na stanovanju Leirerjeve, sklepajo, da si ga je prilastil morilec, ki je moral biti o vsem tem dobro poučen.

Vihar odnesel del mostu

Nad lyonsko pokrajino in Dauphinejo v Franciji je ta teden divjal orkan, ki je, kakor kaže naša slika, odnesel del železne konstrukcije obče znanega visečega mostu čez reko Rhono pri Briordu. Vrzle je dolga celih 30 m. Prizadeta sta depart-

mana de l'Isere in de l'Ain, kojih glavne prometne ceste je pokvarjeni most vezal. Prekinjeni viseči most se v kljub veliki vrzeli ni porušil, kar je vzbujalo veliko pozornost tehničnih strokovnjakov.

Dragocena zbirka knjig ukradena

Gospa Julija Grossi iz San Roma v Italiji je imela doma krasno in dragoceno knjižnico, v kateri so bila zbrana dela, ki so predstavljala skupno vrednost okoli pol milijona lir. Knjige so bile večinoma bibliografske raritete. Med njimi se je nahajalo več kodeksov iz starih časov ter dokumenti iz zgodovine Genove, Savoje in San Roma. Te predmete je nad oltarja zbirala obitelj Grossi in knjižnica je končno prešla v posest Julije Grossi. Gospa je neprestano računalna, koliko vrednost predstavlja njeno književno bogastvo in koliko bo zanj iztržila ko proda kompletno knjižnico. Te račune pa so ji prekrizali tatovi, ki so ponoči vdrli v vilo in odnesli celo zbirko književnih starin.

Julija Grossi je radi te tatvine vsa obupana in išče na vse načine storilce. Pri zasledovanju držnih tatov ji pomagajo pridno in vneto policijske oblasti, katere upajo, da pridejo tatovom na sled. Vsi ukradeni predmeti so bili zločinca s posebnim žilom in previdni s pečatnikom Grossijeve rodbine, vsled česar se okradena dama boji, da ji tatovi njene dragocene zapuščine ne uničijo iz maščevanja nad tem, da izgledajo predmeti, katere so odnesli, drugače kakor bi morali izgledati, če bi jih hoteli razpečati pri starinarjih.

Komitački napad na grške lovce

Iz Soluna poročajo o izredno drznem napadu, katerega žrtev je postala večja družba, ki se je podala prošli teden na lov v okolico Ekaterina, ki leži na grško-macedonskem omeju. Družba je obsegala kakih dvajset oseb. Med njimi se je nahajal bivši minister grške vlade M. Stais, univerzitetni profesor Phiotinis in vodja solunske klinike Tzamalukas. Imenovana trojica si je izbrala za lov na divjačino posebno partijo v planinah. Lov je potekel v najlepšem redu. Ojcači so preplašili mnogo divjačine, ki je prišla lovčim pred puško in je bila usmrčena s svinčeniimi zrnji.

Ko se je družba vračala zvečer v dogovorjeno skrovišče so jo iznenadili neznani banditi. Lovci so se napadalcem postavili po robu in med obema skupinama se je vnela pravcata bitka. V boju je bil minister Stais ranjen v nogo. Lovci so bili premagani in so se morali vdati. Pri nekaterih žrtvah so se banditi zadovoljili enostavno s tem, da so jih oropali vsega, kar so imeli s seboj in na sebi, zdravilnika Tzamalukasa pa so odpeljali s seboj v gore. Ostale so pretepli in jih potem zopet izpustili.

Za ujetega Tzamalukasa so se razvila pravcata pogajanja. Napadalcem zahtevajo za njegovo osebno svobodo visoko odkupnino v znesku dvestotisoč grških zlatih drahem, kar predstavlja v našem denarju ogromne milijone. Za slučaj pa da bi grška vlada hotela poslati zdravilnika na pomoč vojaštvu, groze roparji, da bodo profesorja umorili.

Zadeva še ni razpletena do konca in drži grško javnost v napetem pričakovanju, kako se bo iztekla.

× Elementarne katastrofe. Na Severnem morju je zadnje dni divjalo strašno neurje, radi katerega se je potopilo na obalah Islandije veliko številno ribiških ladij. Okoli 100 ribičev je poginilo v valovih. Veliki prekoceanjski parnik „Antlauros“, last družbe Canadian Pacific, se je pri vходу v luko Queenstown nagnil in je bil v nevarnosti, da popolnoma utone. 300 potnikov se je rešilo le z največjo muko. — V New Yorku in njegovih predmestjih so zabeležili dne 1. marca seismografski aparati potresne sunka, ki so trajali nad 30 sekund. Podobno trajanje

je bilo čutili tudi v New Jerseyju, New Englandu, v Indijani ter v mnogih krajih Virginije in Pensylvanije. V Montrealu se je polastilo prehalistva veliko vznemirjenje. V Broad Wayju je napravil potres mnogo škode, ker se je porušilo več poslopij. Zemlja se je tresla nad dve uri.

× Grencje dveh aeroplanov. Na aerodromu Bourget pri Parizu sta v erco popolnoma trčila skupaj dva vojaška aeroplana. Oba aparata sta se razbila, oba pilota sta mrtva.

× Pogreb ministrskega predsednika Brantinga, ki se je vrnil te dni v Stock-

holmu, je bil na moč stjaen in veličasten. Za krsto pokojnika so korakale številne delavske organizacije z zastavami, potem ministri in končno družina pokojnika. V cerkvi, kjer je bilo truplo blagoslovljeno, je sprejela krsto celokupna duhovščina švedske prestolice, kralj in diplomatski zbor. Ko je bilo cerkvenih ceremonij konec, so se oglasili vsi mestni zvonovi, ki so zvonili nad pol ure. Brantingovega sprejema se je udeležilo nad 50 tisoč ljudi.

× Motorno kolo v službi policije. V naš tozadevni članek v nedeljski številki se je vrnila pomota. Ameriška policija nima 1700 Harley - Davidsonovih motornih koles, ampak 145.000, ki so porazdeljeni na 1700 policijskih departmanov.

× Nepričakovano obogatel. V Združenih državah je po dolgih letih dobil rudar Carson, ki je živel v veliki bedi, ker je vse svoje dohodke zapravil, proces, ki ga je naperil zoper ameriško delniško družbo, ki je proizvajala baker po načinu, za katerega je imel edinoletni patent. Sodišče je prisodilo Carsonu odškodnino v znesku približno 80 milijonov frankov (nad četrt milijarde dinarjev).

× Kralj živine. To ime je nosil sir Sidney Kidman iz Avstralije. Kidman ima namreč obsežna zemljišča, katere merijo na stotine štirinajstih kilometrov. Sedaj je dobil Kidman opasne konkurenta. To je don Lujo Teraca iz Melbuke, ki ima milijon glav goveje živine, 700.000 ovac, 100.000 konj in kobil. Toliko kopit in rogov kakor don Teraca ima pač maloštefer pokrajina v Evropi, zato zasluži don Teraca po pravici pridevek „kralj živine“.

× Honorar psa. V burki „Pasji kralj“, čije premijere se je vršila te dni na Dunaju, ima glavno ali bolje odločilno ulogo psiček. Kot honorar za njegovo nastopanje dobiva lastnica poldrug milijon avstrijskih kron, to je okrog 1200 dinarjev. Ker je tudi sama kraljica in nastopa tudi v „Pasjem kralju“, dobiva za vsak mesec nekaj več kot njen pes, namreč dva milijona avstrijskih kron ali no vem 200 šillingov. Iz tega se vidi, da bodo psi kmalu več zaslužili kot njihovi gospodarji.

Porotne obravnave

Ljubljanska porota

Ljubljana, 3. marca.

UBOJ IZ LJUBOSUMNOSTI.

Danes sta se vršili pred ljubljanskim sodiščem dve razpravi radi hudočelstva uboja, prva proti komaj 20letnemu posebnikovu sinu Mihi Meserku iz Čateške gore, druga pa proti Jožetu Plisu iz Doba pri Lukovici. V prvem slučaju je šlo za uboj iz ljubosumnosti. V Zg. Jelenih pri Polniku (Litija) so dne 27. oktobra preteklega leta blagoslovili nove zvonove. Po priključenju navdali se je vsa mladina podala po končanem slavlju v gostilno, da primerno zaključijo praznični dan. Tu se je vnel med obtožencem in Antonom Oblakom prepri radi dekleta, ki ga je vsak smatral svojim, med tem ko je sama očitno dala prednost Oblaku. To je Meserka seveda žalilo in po besednem prepiranju je sklenil, da se bo maščeval za svoj poraz. Ko so odšli v pozni noči vsak proti svojemu domu, se je postavil na skrito mesto, oborožen z ostro nabrušenim kuhinjskim nožem. Najprvo je prijazno ogovoril svojega nasprotnika, rekoč: „Seziva si v roke, saj sva prijatelja!“, pri tem pa ga je z levico sunil v trebuh, z desnico pa mu je potisnil nož v levo stran prs. Po končanem dejanju je odšel mirno k svoji družbi in na vprašanje, zakaj je to storil, je menil napram prijatelju: „Če bi bil ti na mojem mestu, bi ga tudi.“ Težko ranjeni Oblak se je najprej zdrvil doma, potem pa je moral v bolnico, kjer pa je čez dva dni umrl, ker se je priključila rani infekcija.

Porotniki so potrdili glavno vprašanje glede krivde uboja in zanikali vprašanje glede pijanosti, naka je bil Meserko obsojen na dve in pol leti težke ječe.

UBOJ IZ POSUROVELOSTI.

Druga današnja razprava se je pečala s 24letnim bajtarjevim sinom Jožefom Flisom iz Doba pri Lukovici, ki je bil dosedaj že čestokrat predkaznovan radi različnih prestopov in telesnih poškodb in je znan v vsem okolišju kot nasilen in prepirljiv človek. Komaj je od sedel svojo zadnjo kazen, že si je nabavil oster nož in je prežal na svojo žrtev, katero je tudi našel v osebi Jožeta Miklavčiča iz Doba. Napadel je nič hudega slutečega Miklavčiča ter mu prečkal žilo dovodnico, da je v kratkem času izdihnil vsled izkrvavljenja. Pri razpravi se je izgovarjal s pijanostjo in s silobranom, češ da je bil napaden, kar pa ne odgovarja dejanskemu stanu. Porotniki so s večino glasov potrdili krivdo uboja in zanikali silobran, naka je sodišče obsodilo Jožeta Flisa na pet let težke ječe.

Novomeška porota

Novo mesto, 3. marca.

UBOJ V MIRNI PEČI.

V nedeljo 20. julija so imeli v Mirni peči birmo. Popoldne so šli botri z birmanci v gostilno na kozarec vina in tudi v Drenikovi gostilni na „Šrangli“ jih je bilo precej. 23letni posestnikov sin Josip Murgelj iz Jablane je igral tamkaj celo popoldne na harmoniko. 2 nima je

bilo še nekaj fantov iz Jablane. Popoldne so prišli v gostilno še kamenški fantje, ki so bili zelo dobre volje. Goodec Jože Murgelj je pobiral po gostilniški sohi od gostov prostovoljne prispevke. Vsi razven Kamenčanov so se radi odzvali njegovi prošnji, zato je Alojzij Novak iz Jablane zbolel Kamenčane z besedami: „Sramota, da nimate niti dinarja.“ Med obema skupinama se je nato razvil prepri, kateremu je kmalu sledilo prerivanje. Med tem je prišel v gostilno tudi Jancz Gredec iz Gornjega Kamenja. Eden od Kamenčanov mu je ponudil pijačo, toda Gredec ni hotel piti, temveč je takoj odšel iz gostilne. Z njim so se dvignili tudi ostali Kamenčane. Zunanaj se je s fanti iz Jablane razvil vnovič prepri. Obe skupini sta se končno sprjeli v pretepu je Jože Murgelj udaril Jancza Gredecu v dolgim kolom, ki ga je odtrgal od neke ogrze, s tako silo po glavi, da se je Gredec takoj zgrudil in se istega dne umrl v bolnišnici v Kan-diji vsled otrplosti možgan. Jože Murgelj je sicer priznal svoje dejanje, zagovarja pa se, da je bil močno vinjen, in da sploh ni vedel, koga je udaril.

Porotnikom je bilo stavljeno samo vprašanje na uboj, ki je bil z 9 glasovi zanikan. Obtožene je bil oproščen.

OKRADENI SEJMAR.

France Cvelbar iz Dol. Prekope je 4. februarja pripravil tri zaboje blaga, da bi šel naslednji dan z njim na sejm v St. Jernej. Ko je zgodaj zjutraj vstal, pa je na svoje presenečenje opazil, da je nekdo vlomil v trgovino njegove žene Marije in odnesel vse tri zaboje blaga, vredne blizu 22.000 Din. Orožniki so takoj pričeli zasledovati tatu in kmalu našli v Krakovskem gozdu ob cesti, ki pelje iz Kostanjevice proti Brežicam, lesen meter, ki je nosil napis Franc Cvelbar. Pred Colaričevim gostilno na Križaju so končno našli na trgovskega pomočnika Dragutina Jutriša, ki je peljal na samotnem vozičku ukradeno blago. Poleg blaga so našli pri njem tudi nevarno vlomilsko orodje, kakor žagico za žaganje železa, vitrihe, svedre, diela in drugo. Jutriša spopetka o tatvini ni hotel ničesar slišati, ampak je trdil, da je kupil blago od neznane moškega za 1600 dinarjev.

Toda že med potjo, ko so ga peljali v Kostanjevico, je skušal pobeigniti. V zaporu je skušal razoliti vrata, ki so vodile iz njegove celice, a so ga še pravočasno zalotili pri tem delu. Pred preiskovalnim sodnikom je Jutriša končno priznal, da je izvršil vlom v Cvelbarjevo trgovino in sicer v družbi še enega tatinskega tovariša, čegar imena pa ni hotel izdati. Vlomilno orodje, ki so ga našli pri njem, dokazuje, da je Jutriša nevaren vlomilec, ki je bil že večkrat kaznovan radi tatvine in končno tudi izgnan iz Zagreba, ker je pristojen v Hum ob Sotli.

Porotniki so vprašanje tatvine soglasno potrdili. Sodba se je glasila na 7 let težke ječe, dopolnene z enim trdim letiščem in enim postom vsak drugi mesec in eno temnico vsakega četrta leta. Senat je bil sestavljen sledeče: sodnik svetnik Kuder, predsednik; voznata višji sodni

Peri s Samobelinom!

svetnik dr. Förster in okrajni sodnik Romli. Obtožbo je zastopal namestnik državnega pravdnika Kovač, zagovarjal je dr. Adrijan Zupančič.

Mariborska porota

Maribor, 3. marca.

POSLEDICA SLABE VZGOJE.

Pred poroto sta se zagovarjali danes služkinji Marija in Ana Kovač iz Sobra, hčeri delavke Ane Kovačeve, ki služi že od svoje mladosti pri posestniku Antonu Kohlbergerju v Sobru. Razen teh dveh hčerk ima Ana Kovačeva še pet nezakonskih otrok z različnimi moškimi. Za vzgojo svojih otrok se sploh ni brigala, marveč neprestano pijačuje z moškimi in pohaja rada brez dela okrog. Njeni hčerki Marija in Ana nista nič boljši. Da bi si pridobili sredstva za pijačevanje, sta kradle svojemu gospodarju iz zaklenjenega kovčega denar. Kohlberger je končno spravil svojo gotovino v neko zidno luknjo v klet, misleč, da bo tako denar čisto na varnem. Toda Marija in Ana Kovač sta kmalu izsledili tudi te skrivališče, vzeli gospodarju najmanj 25 tisoč Din in nato čez noč izginili. Obe tatice zvrčata krivdo za tatvino druga na drugo.

Marija Kovač je bila obsojena z ozirom na svojo mladostnost na 18 mesecev, Ana pa na 10 tednov težke ječe.

NEZVESTI URADNIK.

27letni uradnik zavarovalne družbe „Vardar“ v Mariboru, Robert Fuchs, je dobival 1000 Din mesečne plače in vrh tega še 25 do 40 odst. provizije od sklenjenih zavarovalnih pogodb. Tako je na plači in proviziji prejel v sedmih mesecih skupno 63.000 Din, ali povprečno 9000 Din mesečno. Od vsega tega je dal svoj ženi za gospodinjstvo le 1500 Din. Svoji dohodki pa mu še vedno niso zadostovali. Živel je silno potratno in mnogo denarja tudi zaigral. Zato si je končno pričel pridrževati tudi denar, ki so ga stranke plačevale za svoje zavarovanje in si prilastil na ta način preko 90.000 družbinega denarja. Fuchs priznava svoje dejanje in pravi hladnokrvno da je ves denar lahkomišljeno zaigral in zaveseljačih v veselih družbah po Gradcu in Dunaju.

Robert Fuchs je bil v pozni večerari obsojen na 16 mesecev težke ječe.

Celjska porota

Celje, 3. marca.

VASKI PRETEP MED FANTI.

Pred poroto je stal danes Franc Koštomaj, 23letni posestnikov sin iz Nove cerkve radi hudočelstva uboja in težke telesne poškodbe.

Na Stefanovo je slišal neki Iskrač v Novi cerkvi, da nameravajo fantje iz Nove cerkve napasti fantje iz Socke. Med drugo službo božjo so prišli fantje Franc in Ivan Koštomaj, Jože Legvart, Ivan Jamnik in Franc Ramšak v Klnčevu gostilno. Bil so očitno boleljivo razpoloženi. Tudi so povpraševali, ali je služba božja že končana. Ko jim je neki gost to potrdil, sta planila Jože Legvart in obdolženi Koštomaj iz gostilniške sobe in eden izmed fantov je takoj vprašal, kje so. Cela družba se je podala na to iz Nove cerkve proti kapelici, kjer so se nahajali fantje iz Socke. Franc Koštomaj je takoj stopil k fantovski družbi ter jih začel izzivati. Ker pa je imel v roki dolg nož, ga je Blažinec prehitel, sunil s nožem v hrbet in ga lahko telesno poškodoval. Ker so videli sočki fantje, da so prišli fantje iz Nove cerkve samo radi tepeža nad nje, so se začeli umikati. Pri tem pa je obdolženec skočil s svojim dolgim nožem za Francem Iskračem in ga sunil v desno stran hrbta. Po dejanju se je obrnil še proti Rudolfu Korošcu in mu zasadil nož v desno ramo. Slednji se je takoj zgrudil na tla, se zavlekel še do vrat neke bližnje hiše, tu pa je kmalu nato vsled izkrvavljenja umrl. Tudi rana Franca Iskrača je bila težka, zlasti radi tega, ker je vsled krvavljenja nastalo težko vnetje desnostanske porebrne mreže. Obdolženec priznava, da je imel pri sebi nož in da je z njim enkrat ali dvakrat zabodel, ne da bi mogel reči, koga je pri tem zadel. Vendar pa je po pričah dokazano, da je bil Koštomaj tisti, ki je povzročil smrt Korošca in težko telesno poškodbo Iskrača.

Porotniki so potrdili vprašanje hudočelstva uboja z 11 glasovi, naka je bil obtožene obsojen na 3 leta težke ječe.

KRVAVO ŽENITOVANJE.

Dne 10. novembra se je vršila pri posestniku Martinu Sinku v Plotu svatba. Zvečer je prišlo, kakor po navadi več prežarjev, med njimi 22letni Martin Kamenšek iz Gaberč in gluhomni Vinko Gaberšek. Med obema je prišlo do prepri, tekom katerega je Kamenšek Gaberška dvakrat sunil z nožem ter ga v trebušni votlini tako težko poškodoval, da je nastopilo vnetje trebušne mreže, ki je povzročilo njegovo smrt. Kamenšek sicer priznava, da je Gaberška dvakrat sunil z nožem, zagovarja se pa s silobranom. Sicer so pa poročila o njem zelo neugodna in je na glasu kot pretepač in ponočni razgrajal.

Porotniki so potrdili vprašanje hudočelstva uboja. Kamenšek je bil obsojen na pet let težke ječe.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Pouk

Od ministrstva za trgovino in obrt koncesionirana krojna šola

otvori se 9. marca nov pouk za krojače, šivke, in dame, ki se želijo izobraziti za samostojno delo. Razpisovanje izdelovanja najmodernejših krojev za dame in gospode z najučinkovitejšim poukom. 4802

Akademik

daje pouk na citrah. Prida na dom. Naslov v upravi »Jutra«. 4929

Knjigovodstvo

način temeljito potem učnih pisem v najkrajšem času. Izredni uspehi. Pisarna vprašanja sprejme uprava »Jutra« pod »Tečaj«. 4087

Službe (dobe)

Sobarico

dobro, marljivo, izobrazeno, ki zna tudi nemško, sprejemem proti dobremu plačilu. Naslov v upravi »Jutra«. 4953

Dobro kuharico

znanje, pridno in pošteno, srednjih let, ki bi opravljala tudi druga lažja hišna dela, sprejme večja trgovina na deseti. Ponudbe pod »Varnost« na upravo »Jutra«. 4408

Starejšo žensko

dobro, za stalno k dvem otrokom sprejemem. Služba dobra. Naslov pove uprava »Jutra«. 4797

Vrtnar

znanstven in vajen samostojnega dela, dobi stalno službo pod zelo ugodnimi pogoji. — Ivan Sovnik, Kranj. 4546

Gospodinja

ki zna izvrstno kuhati, sprejemem proti mesečni plači 600 dinarjev, razen tega dobi vsakega pol leta par čevljev in lipo obleko. — Ravnoten pa tudi sprejemem sobarico, ki bo dobivala mesečno 200 Din, čevlje in obleko. — Ponudbe na naslov: g. Marija Zwilling, poselstnica, gručina Zdenčeva pri Zagrebu. 4453

Vajenca

se primerno teško izobrazbo sprejme konfekcijska trgovina v Ljubljani. Ponudbe na posredni prodaj št. 94. 4903

Trgov. pomočnika

prilagodljive, spretnega prodajalca, mlajšo moč, sprejme takoj Franjo Pirc, trgov. s mehanim blagom, Zuzemberk. 4912

Železničarska

strokovna in pravovarnostna organizacija v Ljubljani, razpisuje mesto pisarniškega uradnika (uradnice) za čimprejšeji nastop. Prednost imajo upokojeni železničarji, ki poznajo društveno poslovanje. Pisarne vloge je poslati na organizacijo Ljubljana, Martinova cesta 26. 4907

Šivilja

se 1822 za delo na dom za takoj. Rimski cesta 9, II. nadstropje, vrata 16. 4921

Izvirna pletilja

za stroji št. 5, dolg 80 cm, se 1822. Iriana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Jutra« 4924

Učence

od 18 let star, se sprejme. — Ludovik Pol, pekarna, Terno št. 48, Maribor. 4970

Trgovski pomočnik

izkušen v trgovini s mehanim blagom, se sprejme. Ponudbe je poslati na firmo Josip Tepov, trgovina s mehanim blagom in lesna industrija, Vičnja. 4918

Službe (iščejo)

Absolvent

državne trgovske šole, volje čimprejšeji, išče službo. Cenjene ponudbe z navedbo pogojev na upravo »Jutra« pod »Absolventi/2374«. 4904

Državni upokojenec

star 34 let, oženjen brez otrok, se nekaj razredni srednjih let, vešč slovenskega, srbo-hrvatskega, italijanskega ter nemškega jezika v govoru in pisanju. Išče primerno službo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Znanstven št. 34«. 4929

Zmožen računstva

in pisarniških del, iščem službo, ki vključuje delo kot pisarniški, skladiščnik ali vrtar pri kakem podjetju. Nastop takoj ali pozneje. Naslov pove upr. »Jutra«. 4804

Trgovska moč

Mlad, vreden trgovski pomočnik želi prenesti mesto v kolonialno ali delikatesno trgovino kot prodajalca, poslovalca ali skladiščnika. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Marjiv/2394«. 4902

Služkinja

z dobrimi spricavili, zmožna samostojne kuhe, išče službo, roudbe na upravo »Jutra« pod »Samostojna«. 4167

Vajenec

v 15. letu išče primernega mesta kot učenec v kakšni trgovini s mehanim blagom v mestu ali na deželi, ima dva razreda mehanike šole. Ponudbe z navedbo pogojev na upravo »Jutra« pod »J. T. 4908

Prodajalka

zafetnica, želi mesto v kakšni trgovini. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na upr. »Jutra« pod »A. W. 800«. 4906

Prodajalka

specijalno varirana v delikatesi išče mesto. Cenjene dopise pod »Pridna 234«. na upravo »Jutra«. 4909

Dekle

izvirna in zanesljiva išče mesto natakarcie v boljši gostilni. Najraje v restavraciji ali kavarni. Nastop takoj ali pozneje, lahko tudi samo čez dan. Službo sprejemem tudi na deželi. Naslov pove uprava »Jutra«. 4903

250 Din dam

onem, ki mi prekrbi službo skladiščnika ali boljšega služga. Ponudbe prosila pod »Dobra pisava/2253«. 4762

Mizarski pomočnik

išče stalno službo. Splošno za vsa v to stroko spadajoča dela. Nastop takoj. Cenjene ponudbe je poslati na upravo »Jutra« pod »Stalni mizar«. 4929

Trgovski pomočnik

priden, pošten, želi prvo službo premeniti. — Naslov v upravi »Jutra«. 4941

Trgovski pomočnik

dobro izveščen v telezni in spicerijski stroki želi dobiti službo v mestu ali na deželi. Naslov v upravi »Jutra«. 4940

Žaglj mojster

zmožen strojni in monter, s 15letno prakso, iščem mesto po možnosti za takojšen nastop. Grem tudi na vsako kogo. Ponudbe pod »Mojster« na upravo »Jutra«. 4917

Učenka

želi vstopiti v trgovino. Naslov pove uprava »Jutra«. 4929

Likarica

išče službo oz. kakršnokoli delo. Naslov v upravi »Jutra«. 4933

Gospodična

z večletno trgovsko prakso v mestu in gostinstviški trgovini. Išče službo v dobro vplivni trgovini, eventualno pristopiti tudi kot družabnica. Ponudbe pod »Družabnica 2376«. na upravo »Jutra«. 4900

Gospodična

z brezrazredno ljudsko šolo, s lepim spricavilom in risavo, želi mesto v kakšni pisarni ali trgovini za manjše delo. Najraje v Celju. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4978

15letna deklica

zmožna slov., hrvaškega in nemškega jezika in igranja klavirja, ljubiteljske otrok. Želi primerno službo pri posredni. bini. Naslov v upravi »Jutra«. Maribor, pod »Ljubiteljske otrok«. 4908

Apneniški mojster

pošten in spreten, išče službo pri kakem gospodarju, ki ima gozdove za gorivo. Želim mesto v bližini železnice. Ponudbe pod »Apnenica« na upravo »Jutra«. 4977

Prodaj

3 pletilni stroji

skoraj novi, št. 8 se ugodno prodajo. Naslov pove uprava »Jutra«. 4938

Damsko kolo

dobro ohranjeno se prod. Naslov v upravi »Jutra«. 4917

10 vagonov

konstanjevega lesa, 20 vagonov bukovih drv, (1 m dolžine) na prodaj. Milko Zurnan, trgovina, Silivnice pri Sv. Jurju ob juž. Zel. 4792

Otroški voziček

(dunajski sistem), dobro ohranjen, pripravljen za letni in sedeti, po ugodni ceni na prodaj. Naslov pove uprava »Jutra«. 4979-2.

Bicikl

avstonske znamke Peugeot, po najnižji ceni pri tvrdi O. Zulek, Ljubljana, Sodna ulica 11. 4890

Najugodnejše se prodaja

1 Indian 7/9 HP, nov, s priklopnim vatom, 1 Indian 5/7 HP, Scout, nov, 1 Indian 5/7 HP, Scout, rabljen, 1 Indian, 3 HP, Prince, nov, 1 Harley Davidson, 7/9 HP, mod. 1924. O. Zulek, Ljubljana, Sodna ulica 11. 4891

Wanderer-avto

tridesetletni, z električno razsvetljavo in samonagom, v garancirano prvovrstnem stanju, se po zelo ugodni ceni prodaja. Ogleda se lahko pri avtozavodu E. Rosa, Poljanska cesta 69. 4330

Motorno kolo

znamke »Wanderer«, 4 HP, dobro ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Mirko Vehovec, Zuzemberk. 4809

Pisalni stroj

skoro nov »Underwood« se ceno prod. Naslov v upr. »Jutra«. 4930

Bukovih sadik

več tisoč, okoli 1 m visoki, se prod. Naročila pošiljati na l. Romak, Rozore, pošta Bratčica pod Ljubljano. 4938

Elegantno kočijo

dvavprežno, polkrito, in lep dvoprečni lovski voz s streho, prodam. Ogleda se pri Janku Šumi v Lezaku. 4913

Ceno na prodaj.

2 para steklenih vrat za delavnico ter lep 11 mesecev star pes cvetar, čuvaj. Zg. Šiška 116. 4926

2 tračnici

po 6-50 m dolgi, primerni za sidanje, prodam po ugodni ceni Šlanovic, Selenburgova ulica 6. 4919

Proda se postelja

telesna, slojstvena, ali zametna za otomano. Naslov pove uprava »Jutra«. 4933

Popolna oprava

za specializirano trgovino in šola 60-80 cm globoke za skladišče se takoj prodajo. Polzevede Ljubljana, poštni predal št. 91. 4902

Kostum

svetlorjavi, se prod. Naslov v upravi »Jutra«. 6002

Fotoapar

10x15 prodam. Ponudbe pod »Prilika« na upravo »Jutra«. 4935

Otročja postelj

železna, kompletna, zelo dobro ohranjena ter novi gumijasti škornji, do pasa visoki, obnoje je na prodaj. Naslov pove uprava »Jutra«. 4964

Dober daljnogled

Onov se prod. za 1200 Din. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Daljnogled«. 4901

Kupim

Srebrne krone

se kupijo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Krone«. 4777

Blagajna

Wertheim, dobro ohranjena, se kupi. Pisarne ponudbe z označbo velikosti in cene naj se pošljejo Kmetijski nabavni in prodajni združenje Medija-Lizake. 4935

Obri

Slike za legitimacije

izdeluje najboljši fotograf Husein H. B. K. Ljubljana, Valvasorjev trg. 69

Kostume

plazne obleke in modernizirane plaščne obleke obnoje sprejema in točno izvede Josifina Kellner-Berlin, Kongresni trg 6/II, Miza gosp. Ojuda. 4848

Mesarija

prekajovalnica, se z vsem orodjem, ki se rabi v mesariji, po ugodni ceni prod. Mesarija se nahaja v Zavrčju na prometnem kraju. Več se laže v upravi »Jutra«. 4936

Ključav. delavnica

z vsem orodjem, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe je poslati pod »Ugodno/2361« na upravo »Jutra«. 4918.

Nepremičnosti

Hiša

z gostilno, gospodarskim poslovanjem, velikim vrtom in nji v bližini Mengša, se ugodno prod. Posvetilo bi bilo primerne za manjšega obrtnika. Ponudbe pod »Lepi dol« na upravo »Jutra«. 4977

Trgovska hiša

na zelo prometnem kraju v Ljubljani, Kolodvorska ulica, s več lokali, se prod. po nizki ceni. Pisarne ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »Trgovska hiša«. 4436

Hiša (vila)

dvonadstropna, 8 stanovanj, električna luč, prostorno dvorišče in vrt, za vrtolaz, ob glavni cesti, 1 km od Ljubljane, se prod. po nizki ceni za 200.000 Din. Pisarne ponudbe naj se pošljejo na upr. lista pod »Dvonnadstropna vila«. 4929

Posestvo

15 arov površine, ležeče v Gaberiku, 20 minut od kolodvoza Kostrivnice-Podplati, obstoječe iz vinograde, sadonosa, travnika, oljve in gozda, prodaja skupaj ali po razkosano po jako nizki ceni Franc Gerželj, posestnik in trgovec na Pragerskem. Stanovanjska in gospodarska poslojpa se sidana in v dobrem stanju. 4542

Nova hiša

v Ljubljani s trgovskim lokalom, skladišči, kletmi, dvoriščem, vrtom in stanovanjem je na prodaj. Josip Saje, Ljubljana, Mestni trg 25/1. 4889

Kupi se stavbne

parcele v bližini mesta ali dobro ohranjena hiša ali vila. Ponudbe na upravo »Jutra« navedbo cene pod »Stavbne/500«. 4936

Lokali

Išče se lokal

na prometnem kraju, za takoj. Cenj. ponudbe pod »Lokal 500« na upravo »Jutra«. 4734

Trgovina

s mehanim blagom na deželi na dobrem prostoru, se v vsem in vsem v blagom jako ugodno prod. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Trgovina 10«. 4930

Stanovanje

Na stanovanje

s hrano se sprejme gospodična kot sestanovalka. Naslov v upravi »Jutra«. 1844

Soba se odda

svetločno s hrano, pri Zvezdi, dvema gospodinjama ali gospoda. Naslov pove upravnitvo »Jutra«. 4936

Stanovanje

na periferiji mesta 2 mali ali eno veliko sobo in kuhinjo iščem. Plašam do 400 Din mesečno. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Periferija«. 4814

Sobi

lepo opremljeni v sredini mesta, s popolnoma separiranim vzhodom iščem za takoj ali pozneje. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Udobno 2274«. 4794

Opremljeno sobo

elegantno, s dvema posteljama, električno razsvetljavo, kurjavo in vao okrho, oddam dvema gospodoma ali zakonskemu paru brez otrok. Naslov pove uprava »Jutra«. 4676

Išče se soba

z električno razsvetljavo za 1 oziroma 2 akademika za takoj ali 15. marca. Naslove poslati na upravo »Jutra« pod »Najno/2347«. 4911

Na stanovanje

in dobro hrano v sredini mesta se sprejme takoj gospod ali dijak. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4883

Meblovana soba

se takoj odda boljšemu gospodu. Naslov v upravi »Jutra«. 4908

Na stanov. in hrano

se sprejme takoj dva boljša gospoda. Sv. Petra cesta 20. lva. 4904

Meblovano sobo

išče soliden gospod v sredini mesta, najraje v bližini železnice, za takoj ali pa 15. mar. cm. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4947

Krojač

išče sobico v Ljubljani (centrum), eventualno v bližini mesta, po možnosti za hrano. Ponudbe z zahtevami je poslati na naslov, kateri je v upravi pod »Soliden zamec«. 4946

Gospodična

se sprejme kot sestanovalka, eventualno tudi s hrano. — Naslov pove uprava »Jutra«. 4428

Dva akademika

mirna, 1822 s 15. marcem sobo z električno lučjo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Akademika/2371«. 4943

Opremljena soba

z električno razsvetljavo, popolnim vzhodom, balkonem, se takoj odda zakonskemu paru brez otrok ali dvema gospodinjama s vao okrho ali brez nje. Naslov pove uprava »Jutra«. 4984

Soba

po možnosti s prostim vzhodom in hrano išče gospod. Tudi v Rožni dolini. — Ponudbe pod »Soba/20« na upravo »Jutra«. 4931

Zamenjam

stanovanje s manjših sob s vsemi pritliklami, na lepem kraju, z večjim stanovanjem. Pisarne ponudbe na upravo »Jutra« pod »Zamenjam/4930«. 4930

Opremljena soba

z električno razsvetljavo, na ulico, se odda boljšemu gospodu. Naslov pove uprava »Jutra«. 4932

Soba

se odda s hrano blizu obrtne šole dijak ali gospodu. Naslov pove uprava »Jutra«. 4930

Stanovanje

2 sobi in kuhinjo, na Gorenjskem, se 1822. Najrajši ob kamniški progi. — Ponudbe pod »Takoj/2309« na upravo. 4927

Zakonskemu paru

solidnemu, ali dvema boljšima gospodoma oddam 2 acopremljeni veliki in srčni sobi v sredini

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

„Ah, Diana, če pridem samo za urico v vaš dvorec, prihajal bom vedno in ostal tam. In če ostanem tam, bo za to izvedela kmalu vsa pokrajina. Če pride glas o tem na ušesa onega volkodlaka, vašega soproga, prišel bo semkaj... in neizbežen bo dvoboj. Ali naj ta konča vse? Meni ste zabranili, da vas osvobodim njegovih vezi...“

„Kaj bi koristilo?“ pravi Diana z naglasom, ki ga najdemo le v glasu žene, ki ljubi.

„Za našo sigurnost, to je za osiguranje najine sreče, je neobhodno potrebno, da skrivava svojo tajnost. Mislim, da bo tudi gospa de Saint Lc najina zaveznica. Davi sem v nekaj vrsticah zaprosil gospoda de Saint Luca za sestanek v Angersu. Prišel bo tja, in mi bo dal besedo, da ne bo o vsem, kar ve, pred nikomer niti črhnil. To je, mila moja Dianan, tem važnejše, ker me gotovo že povsodi iščejo. Dogodki so bili zelo resni tisti čas, ko sva zapustila Pariz.“

„Imate prav... in moj oče je tako natančen in pošten, da bi vsa stvar takoj sporočil Monsoreauu, če bi imel le najmanjšo sumnjo.“

„Prikrivajva torej... in ako naju Bog vseeno izroči neprijeteljem, bova mogla vsaj reči, da ni bilo mogoče drugače postopati.“

„Bog je dober, Louis, ne dvomite o tem! Recite mi z bogom, odidite, ali ne jezdit tako naglo nazaj. Vaš konj bo sicer padel. Ne mučite ga.“

„Ne bojte se. Moj konj že pozna pot in je dober, miren, gre enakomerno. Skozi mesto pojdem zatopljen v sladke misli, in pred domom se bo ustavil, da še vedel ne bom, kdaj.“

Zaljubljenca sta izmenjala še tisoče besed, in tisoče poljubov. Ali po preteku nekega časa se zaslišijo iz gozda melodije lovskera roga, dogovorjene melodije, ki so naznanjale, da prihaja zopet

ura ločitve in da mora Bussy vstran.

Ko se je bližal mestu, ves žarek v krasnem dnevu, ves prožen v sreči ljubezni, ponosen na svojo svobodo, on, ki je bil razvajen kraljevskih časti, bogat in miljenec najvišjih, — zapazi, da ni več daleč čas, ko se zatvarjajo mestna vrata. Njegov konj, ki se je ves dan pasel po listju na prostem, je nadaljeval ta svoj posel na povratku, ne da bi ga bil zamišljeni in srečni jezdec motil, in tako se je pričel spuščati neopaženo mrak. Zaljubljenec ne ve za uro.

Bussy je hotel, ko zapazi kasno uro, da pobode konja in pohiti, da ne zamudi, ko začuje za seboj neredni peket več utrjenih konj, ki jih najbrž silno gonijo in ki se zato približujejo še dokaj naglo. S svojim konjem skrene v stran ceste, da pusti došlece mimo sebe, — Lila sta dva. Vidi, kako eden njiju z ostrogami silno suva v konjski bok, a drugi jezdec da priganja svojega s korobačem.

„Naprej! Evo, mesto je pred nami!“ pravi drugi, z gaskonskim naglasom. Še tristo udarcev in sunkov z ostrogami, pa smo na cilju. Zatorej srčno naprej!“

„Konj izgublja sapo, izgublja moči!“ odgovarja drugi. „Dal bi ne vem kaj, da bi imel drugega, in da bi došel takoj v svoje mesto!“

„To bo najbrž meščan iz Angersa, zakasnili se je,“ si misli Bussy pri tem razgovoru... ali vseeno se mi zdi čudno, glasova sta nekam znana. Gledaj no, in vrhu tega pričneta konj padati...“

V tem hipu sta se jahača izenačila z Bussyjem. „Ej, gospod, čuvajte se!“ vzklikne on glasno. „Noge iz stremen, vaš konj pada!“ Zares se je konj ta hip z vso težo zrušil na boke, krčevito se stresnil in pričel poginjati. „Gospod, tristo pistol za vašega konja!“ klikne jahač, ki je postal brez konja in ki je v zadnjem hipu med padcem odskočil ter odlelel na rob ceste.

„O, princ, vzemite ga zastonj!“ pravi Bussy, ves začuden, kajti spoznal je v jahaču vojvodo Anžovinskega.

Isti čas škkrketa za njim dve pistoli, ki jih je potegnil in napel vojvodov spremljevalec.

„Stojte!“ vikne vojvoda spremljevalcu „stojte, d'Aubigne, saj to je prijatelj Bussy, ali pa me naj vzame vrag!“

„Do, jaz sem to, vojvoda! Ali kaj za vruga uganjate, da ob takšni uri in na tem kraju uničujete svoje dobre konje?“

„Zares, Bussy je to!“ pravi sedaj suhoparno d'Aubigne. Potem pa mene več ne potrebuje, visokost! Dovolite torej, da se vrnem k svojemu gospodarju.“

„Izrecite mu še enkrat moje iskreno zahvalo in obetanje trajnega prijateljstva!“ pravi princ.

„Jemljem na znanje in si... in dovolil vas nekega dne spomniti

na te besede!“ pravi hladno d'Aubigne.

„Gospod d'Aubigne!... Monseigneur!... To je iznenađenje!“ pravi Bussy.

„Kaj nisi vedel?“ pravi vojvoda z izrazom nezaupanja. „Ko si tukaj, kaj nisi čakal mene?“

„Imel sem boljšega opravka, kakor čakati na vas. Pa ker že hočete pred nočjo v mesto, pojašite brzo, da vam pred nosom ne zatvorijo mestnih vrat!“ In to rekoč ponudi svojega konja princu, ki ga sprejme in naglo jemlje izpod svojega sedla neke spise, ki jih jih je imel tam skrite. „Zbogom, monseigneur!“ pravi d'Aubigne in okrene svojega konja. „Gospod de Bussy, vam se priporočam!“

Bussy pa večje skoči na križ svojemu konju, za hrbet vojvodi, in zvesta žival nosi oba jezdec proti mestu. Bussy pa se vprašuje, da li ni ta v črne halje oblečeni princ mračni demon, ki se pojavlja v bližini njegove sreče, kakor da se je zaklel proti njej?

Dospela sta v Angers kmalu na to, baš ko so prvokrat zatrobile troblje mestnega prisežnega sodišča.

„Kaj da storiva sedaj, monseigneur?“

„V dvorec! Naj se razvije moja zastava, in naj me priznajo. Sklicati treba plemstvo vse pokrajine!“

„Ej, gospoda, trobite!“ vikne Bussy glasnikom, ki so prihiteli.

Ko je Bussy ponovil zapoved z odločnejšim glasom, so glasniki spoznali njegovo vojvodo in gospodarja in so takoj izvršili prejšnje povelje. Na glas troblje pa so se takoj zbrali mestni sodniki, guverner in najotmenjši plemiči, in ljudstvo je na večer zagomazelo po ulicah. Pred zbrano množico spregovori vojvoda glasno, kratko, odločno:

„Gospoda moji in čestiti prijatelji! Prispel sem, da se zatečem pod okrilje zvestega mi mesta Angersa. V Parizu mi je pretiila strašna opustost. Vzeli so mi celo svobodo. Posrečilo se mi je, da sem se jim odel s pomočjo nekaterih dobrih prijateljev. Odkar se nahajam v tem mestu, mi je osigurano življenje in čast.“

Izredno začudeno zbrani dostojanstveniki so dovolj slabo zavikali: „Živel naš premilosrdljivi gospodar!“ a ljudstvo obetaje si darove, katerih je bilo vajeno, je ta klic ponovilo nekoliko jačje.

„A sedaj želim večerjati. Od jutra še nisem okusil grizljaja,“ pravi princ.

Do pozno v noč je vojvoda na to sprejemal došlece, ki so v trumah prihajali na poklonstvo, po ulicah in trgih pa so streljali iz pušk in arkebuz v znak pozdrava. V stolnici so zvonili skupaj, in veter je zanašal te glasove tradicionalnega veselja Angersa na vse strani in tudi do dvorca Meridora.

Pri Tekstilbazarju kupite

Ostanke panama-sefirja meter po... Din 12.5 | Belo kotenino meter po... Din 9.5
Ostanke z lo... kambrika in plave kotenine meter po... Din 12.5 in 13.5 | 140 cm širok moški šof in ševljot meter po... Din 56.5

in vse drugo oblačilno blago kupite najceneje

pri TEKSTILBAZARJU v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

prvo nadstropje.

1177a

Velika prodaja ostankov vsako sredo in vsako soboto.

Pišite po cenik!

Po pošti razpošiljamo vsak dan!

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih in računskih strojev

L. BARAGA, LJUBLJANA. Selenburgova ul. 6 I.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo v vkužiho in z zastavo-zalog blaga, iščejo

posojila oz. družabnike ali kupce

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 1 II.

Rast las zaščituje „LEDA“

zakonito varovano sredstvo proti plešavosti, iznadnju las in prhlju. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in urivnicah, ali pa ga pošljo po povzetju za 100 Din (in 10 Din za poštino) 80 a

Kosmetični laboratorij „LEDA“ v Zagrebu, Nikolićeva 1.

Josip in Rajko Turk

Prevažanje spelijsko podjetje v Ljubljani, 68a Vidovdanska cesta št. 3. Ocenjevanje blaga.

prevzema vsakovrstne vožnje blaga, kakor premoga, drv, manufakture, stavbnega materiala it. l., po na nižjih cenah. Istotam so tudi prvovrstni poročni vozovi (bruni s gumastimi kolesi) po izjemno nizkih cenah na razpolo.

SODE

od jedilnega in mineralnega olja kupuje po najvišji dnevni ceni 1102 a

Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža **HROVAT & KOMP., LJUBLJANA**

Za trgovce in lekarnarje!

Prodaj svojo trgovino na Koroškem v Jugoslaviji, obstoječo že 60 let, ob železniški postaji, s stanovanjem, obsežnimi skladišči, gospodarskim poslopijem, travnikom, lepim sadovnjakom in zelenjadskim vrtom, električno razsvetljavo in vodovodom, ob glavni cesti, po kateri je velik promet iz več vasi h ko odvoru; srezko poglavarstvo, sodišče, davkarija, notarijat itd. v kraju, v bližini dva premovalnika, jeklarna, svinčnik, parna žaga; posebna ugodnost za lekarnarje, ker industrijski kraj z obširno okolico 20 km v okolici ni lekarne. — Ponudbe na upravnistvo „Jutra“ pod „1925“. 1091a

Objava.

Prodaja gvozdene rude iz državnog rudnika u Ljubiji

Na osnovu članova 86. do 98. Zakona o Državnom Računovodstvu, a prema rešenju Gospodina Ministra Šuma i Rudnika od 21. februara 1925. god. RBr. 1435. održaće se na dan 16. marta tek. god. u 11 časova pre podne u zgradi Generalne Rudarske Direkcije u Beogradu ofertalna licitacija za prodaju celokupne proizvodnje gvozdene rude u državnom rudniku u Ljubiji.

Predmet nadmetanja je otkupna cena po toni gvozdene rude. Nacrt ugovora, koji će se sklopiti sa najpovoljnijim ponudjačem služi na mesto detaljnih uslova za nadmetanje.

Isti se može videti, odnosno dobiti:

kod Generalne Rudarske Direkcije u Beogradu, kod Direkcije Državnih Rudarskih Preduzeća u Sarajevu, kod Rudarskih Satništva u Zagrebu i Ljubljani, kod Oblasne Rudarske Uprave u Skoplju.

Kauciju polažu domaći nadmetači u iznosu od 1,000.000 Din, a strani državljani u iznosu od 2,000.000 Din prema odredbama člana 88. Zakona o Državnom Računovodstvu.

Kaucija se polaže najdalje do 10 časova na dan nadmetanja kod Računovodstva Ministarstva Šuma i Rudnika.

Svaki nadmetač ima da podnese i svedočanstvo o njegovoj sposobnosti za nadmetanje, a naši državljani su dužni podneti i uverenje o tome, da su svoju radnju prijavili poreskim vlastima i platili porez za poslednje tromesečje — sve po odredbama člana 13, tačke 66. Pravilnika za izvršenje odredaba iz Odeljka „B“ Ugovori i nabavke Zakona o Državnom Računovodstvu.

Ponude treba snabdevati sa takse nom markom od 100 Din i podneti ih u određenom času u zapečaćenom zavoju, na kome mora biti napisano: „Ponuda za kupovinu gvozdene rude iz državnog rudnika u Ljubiji od ponudjača N. N.“

RBr. 1752. Iz Kancelarije Generalne Rudarske Direkcije Ministarstva Šuma i Rudnika u Beogradu 24. februara 1925.

1173 a

PERUTZ, KODAK, AGFA, HAUFF

pošto in filme, dalje Minoma, Satrap, Kodak-papirje, vse foto potreščine in fotografske aparate Ernemann, Contessa, Kodak, Götz 26 od 160 Din naprej ima stalno v zalogi

drogerija Anton Karc sinova Ljubljana, Zidovska ulica 1. Zahvalite cenik! 1075 a

Zahvala.

1171/a

Vsem in vsakemu posebej, ki je ob ne-nadni smrti ljubljenege soproga, oziroma očeta, gospoda

Franca Hribernika

upravitelja hiralnice v Vojniku

izkazal blagemu pokojniku spoštovanje in ljubezen, nam pa bil v pomoč in tolažbo, izrekamo naj srčnoje zahvalo.

V Vojniku, dne 25. februara 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

1177/a

Za vse dokaze presrečnega početja ob prebriski izgubi naše predlože, nepozabno bčerkne in sestrice

Darinke Salberger

gojenke III. letnika drž. trg. šole

si usojamo izrekat prof. duhovščini, posebno še pred g. kanoniku dr. Mrharju, njenemu katehetu prof. g. patru priorju Uraku, zdravniku dr. Jamarju za vestno zdravljenje, g. Gogali, ravnatelju trg. šole in prof. tega za vodo, g. prof. Cudrnu in gospe Fabincovi za tolažilne obiske v bolnici, sončniki drage pokojnice gde. Novakovi za prelep poslovilni goror ob ožrtim grobu, gojenkam in gojenem, vsem darovalcem vencev in cvetja in vam, ki ste jo v tako obilnem številu spremlili na zadnji poti in vsem, ki ste ustno ali pisмено izrekli sožale, naše naj iskrenejšo zahvalo.

Dobrotai Bog, plačaj vsem stotero!

V Ljubljani, dne 3. marca 1925.

Globoko žalujoči ostali.